

LOHJA HAUKILAHTI

Rautakautisen asuinpaikan kaivaus

Hanna Kelola ja Satu Koivisto 2008

MUSEOVIRASTO

Tiivistelmä

Lohja Haukilahti

PK 2041 01 LOHJA
Rautakautisen asuinpaikan kaivaus
Museovirasto, arkeologian osasto
Hanna Kelola, FM ja Satu Koivisto, FM

Vuoden 2008 kaivaus Lohjan Haukilahdessa liittyi Lujatalo Oy:n rivitalorakennussuunnitelmiin ja ne olivat jatkoa keväällä 2007 suoritetulle koekaivaukselle, jolloin rakennettavalta tontilta löytyi merkkejä hyvin säilyneestä rautakautisesta muinaisjäännöksestä. Koekaivauksessa havaittujen, peltokerroksen alapuolella säilyneiden, ehjien kulttuurikerrosten takia paikalla tehtiin arkeologinen kaivaus yhteensä neljän viikon ajan 12.5.–6.6.2008. Tutkimukset suoritettiin suunnitellun As. Oy Lohjan Hauenpesän rivitalotontin pohjoisemmalla korttelialueella. Kaivauksen rahoitti muinaismuistolain 15 §:n perusteella hankkeen rakennuttaja, Lujatalo Oy.

Kaivausmenetelmäksi valittiin peltokerroksen koneellinen kuorinta mahdollisimman laajojen alueiden tehokkaaksi tutkimiseksi. Vuoden 2007 koekaivaushavaintojen perusteella alueelle sijoitettiin kaksi laaja-alaista kaivausalueita, alueet 1 ja 2. Peltokerrosta kuorittiin kaivinkoneella yhteensä n. 1000 m²:n laajuudelta, jonka avulla saatiin paljastettua peltomullan alapuolella olevaa vaaleaa hietakerrosta. Lisäksi koekuoppaverkoston avulla selvitettiin kaivausalueella 1 havaitun likamaakerroksen laajuutta. Jo konekaivun yhteydessä peltomullan alta paljastui asuinpaikkaan liittyviä rakenteita sekä laaja-alaisia toiminta-alueita.

Kaivauksissa löytyi yhteensä yli 10 500 löytöä, joiden perusteella asuinpaikka ajoittunee pääosin viikinkiaikaan n. 800–1025 jKr. Tutkimusten mielenkiintoisin anti olivat kuitenkin paikalla säilyneet rakenteet. Heti peltokerroksen alapuolelta paljastui suuri liesikiveys ja sen läheisyydessä erottui tummia likamaa-alueita. Paikalla hahmottui n. 8 x 6 m laajuinen, suorakulmaisen rakennuksen jäännös, jonka seinälinjat erottuivat selkeinä tummina linjoina ja niihin liittyi hiiltyneitä puun jäännöksiä. Samalta paikalta tavattiin päällekkäin merkkejä kahdesta, hieman erisuuntaisesta rakennuksesta, joista mahdollisesti vanhempi on hylätyksi tultuaan purettu ja korvattu uudella rakennuksella.

Tutkimuksissa Haukilahden rautakautinen asuinpaikka osoittautui erittäin hyvin säilyneeksi ja runsaslöytöiseksi, jonka takia muinaisjäännöstä ei saatu kevään 2008 kaivauksissa tutkituksi kokonaisuudessaan. Keskenäisyydestä huolimatta tutkimuksissa saatiin sekä alustavasti selvitettyä asuinpaikkaan liittyviä ominaispiirteitä että kartutettua tietoa nuoremman rautakauden asutuksesta Lohjanjärven alueella, sillä valtaosa seudun rautakautisista muinaisjäännöksistä ajoittuu vanhempaan rautakauteen n. 500 eKr.–500 jKr. Jatkorahoituksen puuttumisen vuoksi kaivausalueet peitettiin kesäkuussa 2009 odottamaan lisätutkimuksia.

Tutkitun alueen laajuus: koneella avattu alue n. 1000 m², josta tasokaivausalue n. 374 m²
Kenttätyöaika: 12.5.–6.6.2008
Kustannukset: yhteensä 49 380 Euroa Lujatalo Oy
Kaivausraportti: Hanna Kelola ja Satu Koivisto 2.7.2009 Museoviraston arkeologian osaston arkisto

Sisällys

1. Arkistotiedot	1
2. Johdanto	2
3. Tutkimushistoria ja ympäristön kehitys.....	3
3.1. Katsaus tutkimushistoriaan	3
3.2. Asuinpaikan sijainti ja ympäristö.....	3
4. Kenttätyöt vuonna 2008.....	4
5. Havaintoaineisto.....	6
5.1. Kaivausalue 1	6
5.2. Kaivausalue 2.....	8
5.3. Koekuopat	9
6. Löytöaineisto.....	11
6.1. Keramiikka.....	11
6.2. Palanut savi ja savitiiviste	13
6.3. Muu löytöaineisto	14
7. Yhteenveto	14
Lähteet.....	16
Mustavalkonegatiiviluettelo F145767: 1-42	17
Dialuettelo D61279: 1-30	18
Digikuvaluettelo DG654: 1-73.....	19
Karttaluettelo.....	22
Kartat.....	23-38

1. Arkistotiedot

LOHJA HAUKILAHTI (1000 00 6009)
Rautakautisen asuinpaikan kaivaus
Satu Koivisto 2008

<i>Kaupunki:</i>	Lohja
<i>Kylä:</i>	Hiittinen
<i>Tilat ja maanomistajat:</i>	444-405-1-276 HAUKILAHTI, Lohjan seurakuntayhtymä (15.6.2006 Asunto Oy Espoon Angervo ja Asunto Oy Espoon Vaahtera)
<i>Peruskartta:</i>	2041 01 LOHJA
<i>Yhtenäiskoordinaatit:</i>	pkoo: 6688036 ikoo: 3336125 Z/m.mpy alin: 36 ylin: 37
<i>Aiemmat tutkimukset:</i>	2006 Sirkka-Liisa Seppälä inventointi 2007 Katja Vuoristo koekaivaus
<i>Kertomukseen liittyvät löydöt:</i>	KM 37382: 1-4660 saviastianpaloja, -tiivistettä, palanutta savea, kvartsi-iskoksia, kvartsikaapimia, pronssinen vyönsolki, rautakuonaa, rautanauvoja, palanutta luuta, savikiekkon kappaleita
<i>Aiemmat löydöt:</i>	KM 35843: 1-2 saviastianpala ja kvartsia KM 37256: 1-80 saviastianpaloja, palanutta savea ja luuta, rautakuonaa, kvartsi-iskoksia, savitiivistettä
<i>Mustavalkonegatiivit:</i>	F145767: 1-45
<i>Diapositiivit:</i>	D61279: 1-30
<i>Digikuvat:</i>	DG654: 1-73

2. Johdanto

Vuoden 2008 arkeologinen kaivaus Lohjan Haukilahden rautakautisella asuinpaikalla liittyi Lujatalo Oy:n tontille suunnitteleman rivitaloalueen rakentamiseen. Muinaisjäännös havaittiin ensimmäisen kerran vuoden 2006 kaava-inventoinnissa, jolloin paikalla olevalta peltorinteeltä löytyi pieni pala keramiikkaa ja kvartsi-iskos. Koekaivauksessa keväällä 2007 muinaisjäännösalue paljastui huomattavasti laajemmaksi, kuin mitä inventoinnissa havaittu löytöalue antoi olettaa. Löytöaineiston perusteella rautakautiseksi asuinpaikaksi todettu muinaisjäännös oli myös paikalla harjoitetusta peltoviljelystä huolimatta huomattavan hyvin säilynyt. Paikkaa tutkittiin kesän 2008 aikana yhteensä neljän viikon ajan, mutta asuinpaikan laajuuden, runsaslöytöisyyden ja hyvän säilymisen takia muinaisjäännös saatiin vain osittain tutkituksi. Jatkorahoituksen puuttumisen vuoksi kaivausalueet peitettiin kesäkuussa 2009 odottamaan lisätutkimuksia.

Kaivauksia johti FM Satu Koivisto, piirtäjänä toimi FM Hanna Kelola ja tutkimusavustajana HuK Santeri Vanhanen, joka suoritti kaivauksilla Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen Kaivaus 2 -harjoittelun. Harjoitteluun liittyi kaivauksen suunnittelutöitä, arkist selvitystä sekä itse kaivauksella erilaisten tehtävien harjoittelua. Kaivajina työskenteli kahdeksan Helsingin yliopiston arkeologian opiskelijaa: fil. yo:t Noora Taipale, Tyyne Takala, Viivi Honkanen, Sanna Lillman, Johanna Stenberg, Sarita Sandell, Niko Latvakoski, Mikael Nyholm ja Trevor Doyle. Lisäksi kaivauksilla työskenteli kolme lohjalaista ylioppilasta: Ville Kaipainen, Anna Liski ja Jouni Hietanen. Jälkityöt tehtiin kevättalvella 2009. Kaivauksenjohtaja Satu Koivisto siirtyi helmikuun alusta 2009 Museovierastolla muihin tehtäviin. Uusien järjestelyiden takia piirtäjä Hanna Kelola on laatinut kaivausraportin Satu Koiviston ohjauksessa. Hän on myös piirtänyt ja digitoinut kaivauskartat arkistokelpoisiksi sekä luetteloinut kaivauskuvat. Tutkimusavustaja Santeri Vanhanen puhdisti osan laajaa löytöaineistoa. Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen jälkityöharjoittelijat, Fil. yo:t Sanna Lillman, Tyyne Takala ja Viivi Honkanen suorittivat kukin 40 h jälkityöharjoittelua avustamalla löytöaineiston puhdistamisessa. Lisäksi HuK Olli Kunnas palkattiin keväällä 2009 avustamaan jälkitöissä, jotta poikkeuksellisen runsaan ja sirpaleisen löytöaineiston luettelointi saatiin päätökseen. Kiitämme lämpimästi kaikkia mukana olleita onnistuneesta yhteistyöstä ja arvokkaasta työpanoksesta erittäin mielenkiintoisen asuinpaikkakohteen tutkimiseksi.

Helsingissä 2.7.2009

FM Hanna Kelola

FM Satu Koivisto

3. Tutkimushistoria ja ympäristön kehitys

3.1. Katsaus tutkimushistoriaan

Haukilahden rautakautinen asuinpaikka sijaitsee Hiittisissä, Haukilahden länsirannalla, Karstuntien ja leirikeskukseen johtavan tien risteyksestä 70 m lounaaseen, pellosta kohoavalla matalalla kumpareella. Kohteen löysi FL Sirkka-Liisa Seppälä vuonna 2006 inventoidessaan Lohjan Paloniemen, Nummenkylän ja Gunnarlan kaava-alueilla (Seppälä 2006). Tuolloin pitkällisen etsinnän jälkeen kumpareelta löytyi rautakautisen saviastian kylkipala sekä pala kvartsia (Seppälä 2006: 18–19).

Tutkimuksiin alueella ryhdyttiin keväällä 2007, kun Lujatalo Oy suunnitteli kyseiselle paikalle rivitaloaluetta. Muinaisjäännöksen laajuutta ja säilyneisyyttä selvitettiin tuolloin FM Katja Vuoriston johdolla viikon koekaivauksella (Vuoristo 2007). Koekaivauksessa paljastui, että muinaisjäännös oli huomattavasti laajempi, kuin mitä inventoinnissa havaittu löytöalue antoi olettaa. Paikalta löytyi paksut likamaakerrokset sekä runsaasti rautakauteen ajoittuvia löytöjä. (Vuoristo 2007: 5-7) Koekaivaustulosten perusteella As. Oy Lohjan Hauenpesän pohjoisempaa korttelialuetta ei voitu vapauttaa rakentamiselle ennen riittäviä jatkotutkimuksia.

Kesän 2008 jatkotutkimuksissa asuinpaikkaa kaivettiin yhteensä neljän viikon ajan. Kaivauksissa kävi ilmi, että asuinpaikka on poikkeuksellisen hyvin säilynyt. Asuinpaikan laajuuden, runsaslöytöisyyden ja hyvän säilymisen takia muinaisjäännös saatiin vain osittain tutkituksi – jatkokaivaussuunnitelmat kaatuivat rahoituksen puutteeseen. Keskeneräiset kaivausalueet peitettiin keväällä 2009, koska kasvillisuus ja sääolot vahingoittavat säilyneitä asuinpaikan osia. Herkimät alueet eristettiin suodatinkankaalla ja peitettiin koneellisesti peltomullalla. Rakentaminen tontille voidaan aloittaa vasta asuinpaikan perusteellisten jatkotutkimusten jälkeen.

3.2. Asuinpaikan sijainti ja ympäristön kehitys

Haukilahden rautakautinen asuinpaikka sijaitsee 2,6 km Lohjan kirkosta luoteeseen, Lohjanjärven luoteisrannalla, Haukilahden poukamassa (ks. kartta s. 24). Kohde sijaitsee Karstuntien ja leirikeskukseen johtavan tien risteyksestä 70 m lounaaseen olevalla peltokumpareella (kuva 1). Maaperä kumpareen kohdalla on hietaa.

Kuva 1. Panoraama tutkimusalueesta. Kuvassa keskellä kumpareella tutkimusalue ennen kaivausten aloittamista. Kuva: Satu Koivisto 2008/MV DG654: 3.

Lohjan kallioperustan muodostavat pääasiassa graniitti ja gneissi. Maaperästä löytyy myös muualla Suomessa harvinaista rakeista kalkkikiveä. Kunnan länsiosat ovat pääasiassa sora- ja hiekkamaita, kun taas notkot ja tasangot ovat savea ja turvetta. Lohjan kaakkoisosan läpi kulkee Salpausselkien jatkona soran muodostama Lohjanharju, joka jakaa alueen kahtia niin ilmastollisesti kuin maisemallisestikin. Järvet keskittyvät harjun luoteispuolelle, jolla vallitsee tämän vuoksi hieman kaakkoisosaa

lämpimämpi ilmasto. Kasvillisuus vaihtelee Lohjan eri osien välillä, sen ollessa kunnan eteläosassa metsäisiä kukkuloita ja viljavia laaksoja ja pohjoisosassa moreenikumpuja, laajoja metsämaita ja lukuisia järvioltaita. (Rein 1944: 10–14).

Lohjanharjun luoteispuolella sijaitseva Lohjanjärvi, jonka rannalla Haukilahden rautakautinen asuinpaikka sijaitsee, kuroutui Litorinamerestä mesoliittisen kivikauden lopussa n. 4800 eKr. kuroutumiskynnyksen ollessa 33 m mpy korkeudella. Kuroutumisen jälkeen järven pinta on pysynyt lähes muuttumattomana, kunnes sitä laskettiin 1800-luvulla n. 1,5 metriä. (Hatakka & Glückert 2000:11; Pesonen & Tallavaara 2006:5–8.) Nykyisin Lohjanjärven pinta on 31,6 m mpy (peruskartta 204101 Lohja).

Rautakaudella Haukilahden asuinpaikka on sijainnut matalahkon lahden läheisyydessä, kuten muitakin lähialueen esihistorialliset asuinpaikat. Seudulta tunnetaan muutamia kivi- ja rautakauteen ajoitettavia kohteita. Lähin muinaisjäänös on Hiiden kansakoulun tuhoutunut röykkiö, joka on sijainnut Haukilahden asuinpaikasta ainoastaan n. 40 m luoteeseen. Pieni, maansekainen röykkiö tuhoutui nykyisen Karstuntien kunnostuksen yhteydessä vuonna 1914, jolloin sen läheisyydestä, tien oja-leikkauksesta, löytyi mahdollinen liesikiveys, savikiekon katkelma ja saviastianpaloja. On mahdollista, että löydöt liittyvät Haukilahden asuinpaikkaan tai sen läheisyydessä sijainneeseen kalmistoon. Lähistölle sijoittuvat myös Ribackenin rautakautinen röykkiö, Niemenahonpellon rauta- ja kivikautiset asuinpaikat, Kullahden rautakautinen asuinpaikka ja mahdollinen kalmisto sekä Paloniemen rauta- ja kivikautiset asuinpaikat ja röykkiöt. (Koivisto 2008, Seppälä 2006)

4. Kenttätyöt vuonna 2008

Lohjan Haukilahdessa aloitettiin neljän viikon pituinen pelastuskaivaus toukokuussa 2008. Kaivausmenetelmäksi valittiin peltokerroksen koneellinen kuorinta mahdollisimman laajojen alueiden tehokkaaksi tutkimiseksi (kuva 2). Alueiden väliin jäävää osaa muinaisjäänöksestä tutkittiin koekuoppaverkoston avulla.

Tutkimuksissa vuonna 2008 käytettiin samaa kaivauskoordinaatistoa, joka oli luotu 2007 koekaivauksessa. Koordinaatistossa x kasvoi pohjoiseen ja y itään. Suuntien määrittelyssä käytettiin bussolia ja prismaa. Myös korkeuskiintopisteenä käytettiin samaa pistettä kuin edellisenä vuonna. Piste oli tuolloin siirretty Karstuntien varresta kevyenliikenteenväylän kaivonkannen päälle. Edellisenä vuonna laadittua yleiskarttaa tutkimusalueesta ja sen ympäristöstä täydennettiin vuoden 2008 kaivausalueiden ja koekuoppien osalta (kartta, s. 25).

Kuva 2. Kaivinkoneella kuoritaan peltomultakerrosta alueella 1. Kuva: Satu Koivisto 2008/MV DG654: 4.

Tutkimusalueelle vuonna 2007 siirretty ja edelleen vuonna 2008 käytetty kiintopiste:

KP 1 kaivonkansi, $x = 560,40$, $y = 1004,25$, $z = 37,80$ m mpy

Edellisvuoden koekaivaushavaintojen perusteella muinaisjäännösalueelle avattiin koneellisesti kaksi laaja-alaista kaivausaluetta, jotka olivat kooltaan n. 420 m^2 ja n. 600 m^2 . Nämä alueet sijaitsivat As. Oy Lohjan Hauenpesän pohjoisemmalla korttelialueella peltokumpareen päällä n. 20 metrin etäisyydellä toisistaan. Konekaivun yhteydessä peltomullan alta paljastui asuinpaikkaan liittyviä rakenteita sekä laaja-alaisia toiminta-alueita.

Läntisempi kaivausalue paljastui n. 20–30 cm paksun peltomultakerroksen poiston jälkeen hiekka- ja hietapohjaiseksi alueeksi, jossa laaja likamaa-alue rajautui kaivausalueen itäosaan kattaen laajimmillaan noin puolet koko avatusta alueesta (kuva 3). Varsinainen kaivausalue 1 tehtiin tälle likamaa-alueelle, josta koneellisen kuorinnan yhteydessä jääneet peltokerroksen rippeet poistettiin lapioin. Kaivausalue kattoi avatusta alueesta n. 255 m^2 .

Kuva 3. Kaivausalue 1 peltokerroksen kuorinnan jälkeen. Likamaa-alue näkyy kuvan ylälaudassa. Kuva: Satu Koivisto 2008/MV DG654: 12.

Itäisemmällä, lähempänä nykyistä rantaa, olevalla alueella peltokerroksen alta paljastui myös hietta- ja hiekkamaata sekä sen koillis- ja itäosista savea. Likamaa-alueet keskittyivät tällä alueella sen eteläosaan, johon laadittiin kaivausalue 2 (kuva 4). Tämä alue kattoi n. 140 m^2 koneella avatusta, yhteensä 600 m^2 :n laajuisesta alueesta. Myös kaivausalue 2 puhdistettiin kuorinnan jälkeen lapioin.

Kuva 4. Kaivausalue 2 peltokerroksen kuorinnan jälkeen. Kuvan etulaidassa näkyy merkkejä likamaa-alueesta. Kuva: Satu Koivisto 2008/MV DG654: 14.

Peltomullan alta paljastuneet likamaa-alueet ja rakenteet kaivettiin puhdistuksen jälkeen tasokaivauksena noin 5 cm kerroksina (kuva 5). Kaivaus tapahtui kaivauslastoin ja/tai lapioin. Asuinpaikan laajuuden, runsaslöytöisyyden ja hyvän säilymisen takia kaivausalueita 1 ja 2 ehdittiin kaivaa peltokerroksen alapinnasta vain n. 10–15 cm:n syvyyteen. Kairausten perusteella likamaa-alueet jatkuivat paikoin jopa metrin syvyyteen. Tutkimuksissa havaituista rakenteista ja likamaaläikistä otettiin yhdeksän maanäytteen sarja, jotka HuK Santeri Vanhanen

analysoi heinäkuussa 2008. Näytteistä löytynyt hiiltynyt ohranjyvä sekä mahdollisesti keramiikan karstaa pyritään ajoittamaan myöhemmin.

Kuva 5. Kaivausalueetta 1 kaivetaan lapioin ja pelkoin. Kuva: Satu Koivisto 2008/MV DG654:17.

Saavutetut kaivaustasot dokumentoitiin valokuvaamalla, piirtämällä ja vaaitsemalla. Kaikki maa-aines seulottiin silmäkooltaan 4 mm tiheällä seulalla, lukuun ottamatta puhtaita maa-alueita. Seulalöydöt otettiin talteen yhden neliömetrin, paikoin neljännesneliömetrin, tarkkuudella. Tasosta tulleet löydöt mitattiin paikalleen.

Koekuoppaverkoston avulla selvitettiin lisäksi kaivausalueen 1 laajuutta, sillä likamaa-alue jatkui avatun alueen itä- ja eteläpuolille. Näille alueille tehtiin lapiolla viiden metrin välein yhteensä 11 neliömetrin ja kolme neljännesneliömetrin laajuista koekuoppaa. Koekuopat dokumentoitiin valokuvaamalla ja vaaitsemalla ja niistä löytyneet löydöt otettiin talteen kuoppittain.

Koska kaivausalueita ei ehditty kaivaa puhtaaseen pohjamaahan saakka ja koska tarkoituksena oli tulla suorittamaan kaivaus loppuun kesän aikana, vain kaivausalueelta 2 paljastuneet likamaa-alueet peitettiin

kaivausten päätyttyä suodatinkankaalla. Tutkimukset eivät kuitenkaan rahoituksen puutteen takia jatkuneet, joten kaivausalueet päätettiin peittää asuinpaikan jäljellä olevien osien säilymisen turvaamiseksi. Tämä tapahtui kesäkuussa 2009, jolloin myös alueen 1 keskeneräinen kaivaustaso eristettiin suodatinkankaalla ennen peltomultakerroksen levittämistä. Alueelle 2 jätettiin koordinaatiston merkiksi puupaalu kohtaan 530/1000. Myös alueiden välissä olleet koekuoppien paalut jätettiin paikoilleen tulevia kaivauksia varten.

5. Havaintoaineisto

5.1. Kaivausalue 1

Läntinen kaivausalue paljastui koneellisen kuorinnan jälkeen hiekka- ja hietapohjaiseksi alueeksi, jossa laaja ruskea likamaa-alue rajautui alueen itälaidalle. Avatun alueen koillisnurkasta paljastui luontainen kivikko. Aluetta avattiin kokonaisuudessaan n. 420 m², josta kaivausalue 1 käsitti n. 255 m² (kartta s. 25). Laajimmillaan tasossa 2 tämä alue oli n. 13 x 20 m laajuinen.

Likamaakerros peitti kaivausalueen pinta-alasta noin 60 %. Se koostui yhdestä yhtenäisestä alueesta, jonka väri vaihteli tummanruskeasta vaaleanruskeaan (kuva 6). Kaivausalueelta löytyi myös merkkejä kolmesta rakenteesta. Näistä kaksi tulkittiin tulisijojen jäänteiksi ja yksi mahdollisesti resentiksi kaivannoksi. Lisäksi koko likamaa-alueelta löytyi runsaasti palaneita kiviä. Kaivausalueetta 1 ehdittiin neljän viikon aikana kaivaa peltokerroksen alapinnasta noin 10–15 cm:n syvyyteen työn jäädessä tasoon 3. Kairausten perusteella kulttuurikerros oli tästä tasosta vielä 0,5–1 metrin

paksuinen. Paksuin kerros sijaitsi alueen keskiosassa, 10 x 4 metriä laajuisella alueella. Kaivausalueelta lotettiin kaksi makrofossiilinäytettä.

Kuva 6. Kaivausalue 1 tasossa 1. Likamaa-alue erottuu kuvassa tummempana. Kuva: Satu Koivisto 2008/MV DG654: 11.

Likamaa-alueella havaitut rakenteet sijaitsivat noin viiden metrin etäisyydellä toisistaan. Eteläisin rakenteista, ruuduissa 536–537/957–958, koostui punaisesta palaneesta hiekasta, nokimaasta ja oranssinruskeasta hiekasta (kuva 7). Sen ympäriltä löytyi useita palaneita kiviä. Rakenne oli pyöreä ja halkaisijaltaan noin metrin laajuinen. Löytöinä siitä tuli koristelemattomia saviastianpalasia. Tästä rakenteesta otetusta makrofossiilinäytteestä löytyi runsaasti hiiltyneitä koivun kääpiöverson silmuja sekä koivun oksien katkelmia, jotka viittaavat oksien polttamiseen (Vanhanen 2008). Palaneen hiekan, nokimaan, palaneiden kivien sekä makrofossiilinäytteen perusteella rakenne tulkittiin tulisijan jäännökseksi.

Kuva 7. Rakenne ruuduissa 536–537/957–958 tasossa 2. Kuva: Satu Koivisto 2008/MV DG654: 31.

Kuva 8. Rakenne ruuduissa 539–542/961–963 tasossa 2. Kuva: Satu Koivisto 2008/MV DG654: 30.

Rakenteista seuraava sijaitsi noin viiden metrin etäisyydellä edellisestä pohjoiseen ruuduissa 539–542/961–963. Rakenne koostui nokimaasta ja palaneista kivistä ja se oli muodoltaan epämääräinen (kuva 8). Löytöinä rakenteesta saatiin talteen keramiikkaa. Nokimaan, palaneiden kivien ja löytöjen perusteella myös tämä rakenne tulkittiin tulisijan jäännökseksi.

Kolmas kaivausalueen 1 rakenteista sijaitsi ruuduissa 540–542/968–969. Se oli suorakaiteenmuotoinen ja koostui vaaleasta sekoittuneesta hiekasta, nokimaasta sekä peltomullasta. Rakenteesta löytyi muutamia saviastianpalasia. Rakenteen muodon ja maan sekoittuneisuuden vuoksi kyseessä on mitä luultavimmin resentti kaivanto.

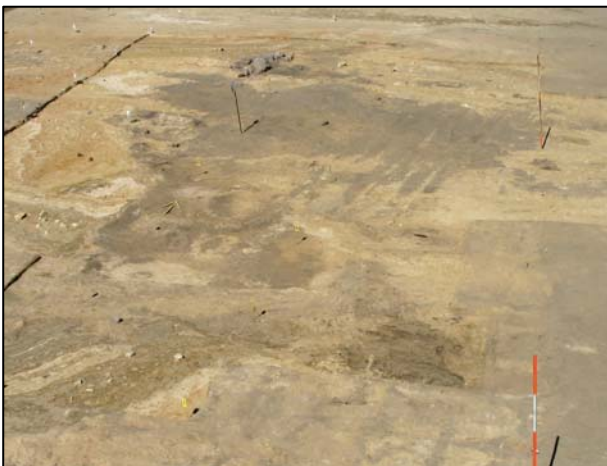
Kaivausalueella 1 havaittu likamaa-alue on varmasti ollut aikoinaan suurempi, mutta se näyttäisi tuhoutuneen kumpareen laelta luultavasti kynnon yhteydessä. Tulisijan jäännöksen lisäksi alueelta otetusta toisesta makrofossiilinäytteestä löytyi analyysissä niitty- ja kosteikkokasveihin kuuluvan saran (*Carex sp.*) ja mataran (*Galium sp.*) sekä hernekasvin (*Fabaceae*) hiiltyneitä siemeniä (Vanhanen 2008: 4-5). Näistä esimerkiksi saraa on voitu käyttää karjan rehuna.

5.2. Kaivausalue 2

Pellolle avattiin kumpareen laen lisäksi koneellisesti toinen n. 600 m² laajuinen alue kaivausalueen 1 itäpuolelle pellon alarinteeseen. Kuorinnan jälkeen alueen pohjois- ja itäosa paljastuivat hiekka- ja hietapohjaiseksi alueeksi ja alueen koillisosa savikoksi. Likamaa-alueet ja palaneet kivet keskittyivät alueen etelä- ja keskiosiin. Tälle alueella perustettiin kaivausalue 2, joka kattoi avatusta alueesta n. 140 m². Laajimmillaan se oli n. 11x14 metrin laajuinen.

Likamaa-alueet peittivät kaivausalueesta 2 noin 36 %. Kaivausalueen keskiosasta paljastui puhdistettaessa erittäin mielenkiintoinen luode-kaakkosuuntainen suorakaiteenmuotoinen likamaa-alue, jonka väri vaihteli ruskean eri sävyjen kesken. Tämän lisäksi likamaa-alueen pohjoispäädyssä havaittiin suurten palaneiden kivien keskittymä ruuduissa 533–535/998–999. Likamaa-aluetta ehditettiin kaivaa peltokerroksen alapinnasta noin 10–15 cm syvyyteen tasoon 3 saakka. Vuoden 2007 tutkimusten perusteella likamaa jatkuu alueella vielä noin 20–25 cm:n syvyyteen. Kaivausalueelta 2 otettiin yhteensä seitsemän makrofossiilinäytettä.

Luode-kaakkosuuntainen tummanruskea suorakaiteenmuotoinen likamaa-alue oli laajimmillaan tasossa 2, jossa sen koko oli n. 8 x 6 metriä (kuva 9). Tummanruskea likamaa leikkasi selvästi puhtaan saven kaivausalueen länsilaidalla noin 7-8 metrin pituudelta muodostaen mahdollisesti rakennuksen seinälinjan. Samalta linjalta löytyi tasossa 2 ruuduista 528/999 ja 530/999 ja tasossa 3 ruuduista 527–528/999 puun jäännöksiä, joista otettiin näytteet analyyseja varten (kartat s. 33-34). Kaivettaessa aluetta syvemmälle, paikalle hahmottui toinen, pohjois-eteläsuuntainen likamaa-alue. Tämä voi olla jäännös aiemmin paikalla sijainneesta rakennuksesta. Rakennukseen tai rakennuksiin viittaa myös ruudusta 532/1000–1001 tasossa 3 löytynyt mahdollinen paalunsija. Siitä otetusta makrofossiilinäytteestä löytyi yksi ahomansikan (*Fragaria vesca*), yksi heinätähtimön (*Stellaria graminea*) ja yksi nurmikan (*Poa sp.*) hiiltyneet siemen sekä yksi kuusenneulanen (Vanhanen 2008: 5).

Kuva 9. Alue 2, taso 2. Mahdollinen rautakautisen rakennuksen pohja erottuu tummana likamaa-alueena vaaleassa hiedassa. Kuva: Satu Koivisto 2008/MV DG654: 37.

Kuva 10. Alue 2, taso 2. Liesi ruuduissa 533-534/998-999. Kuva: Satu Koivisto 2008/MV DG654: 35.

Mahdollisen rakennuksen/rakennusten pohjan pohjoispäädyssä oli suurehkojen kivien muodostaman lieden jäännös (kuva 10). Liesi oli kooltaan noin 1 x 1,5 metriä. Tulessa rapautuneita kiviä ympäröi nokimaakerros ja niiden välistä löytyi karkeatekoisia saviastianpaloja. Lieden tarkkaa sijaintia paikalla sijainnissa rakennuksessa ei voitu täysin selvittää, mutta se on saattanut sijaita myös rakennuksen ulkopuolella. Liedestä otetuista kolmesta maanäytteestä löytyi yhteensä 41 hiiltynyttä kuusenneulasta sekä kaksi saran (*Carex sp.*) siementä (Vanhanen 2008: 5).

Makrofossiilinäytteistä kaivausalueelta 2 löytyi useita niitty- ja kosteikkokasvien hiiltyneitä siemeniä, kuten niittyleinikkiä (*Ranunculus acris*), heinää (*Poaceae*), nurmikkaa (*Poa sp.*) ja saraa (*Carex sp.*). Näitä on mahdollisesti käytetty karjan rehuna. Näytteistä löytyi myös yksi ohran (*Hordeum vulgare*) huonokuntoinen jyvä. Ohran lisäksi viljelyn merkkeinä olivat näytteistä löytyneet rikkakasvit. (Vanhanen 2008:3–4.)

Nämä kaivausalueelta 2 löydetyt viitteet rautakautisen rakennuksesta ovat erittäin mielenkiintoisia, sillä Suomesta sellaisia tunnetaan vielä melko vähän (mm. Vuorinen 1997 ja 2009; Viitanen 1996; Brusila 1992, Uino 1986). Haukilahden rannalla on mahdollisesti sijainnut rautakaudella maatala, johon on liittynyt eri käyttötarkoituksiin liittyviä rakennuksia. Paikka on ympäristöltään tyypillinen rautakautinen asuinpaikka, koska se sijaitsee hiekkaisella mäellä, jota ympäröivät hienojakoisemat, viljelykäyttöön soveltuvat maat. Makrofossiilinäytteiden tulokset viittaavat paikalla sekä viljelyn maata että pidetyn karjaa, jolle tarvittavaa rehua on voitu kerätä matalan lahden rannoilta.

5.3. Koekuopat

Koekuoppia tehtiin kaivausalueiden 1 ja 2 väliin jäävälle alueelle sekä kaivausalueen 1 eteläpuolelle yhteensä 15 kappaletta. Kuoppien avulla pyrittiin selvittämään muinaisjäännöksen laajuutta, sillä ruskea likamaa-alue jatkui kaivausalueen 1 ulkopuolelle. Lisäksi kaivausalueen 2 eteläpuolelle pellon rinteeseen tehtiin neljä koekuoppaa, joilla pyrittiin selvittämään vuoden 2007 koekaivauksessa paikalta löytyneen likamaan laajuutta. (Kuva 11)

KOEKUOPAT		
Sijainti	Syvvyys	Havainnot ja löydöt
500/985	42 cm	Ei likamaata eikä löytöjä.
500/995	43 cm	Ei likamaata eikä löytöjä.
500/1005	58 cm	Hyvin vaaleaa likamaata 10-12 cm peltomullan alla. Löytöinä peltomullasta keramiikkaa.
505/1000	63 cm	Hyvin vaaleaa likamaata 10 cm peltomullan alla. Ei löytöjä.
520/950	50 cm	Likamaata 3-5 cm peltomullan alla. Löytöinä palanutta savea peltomullasta.
520/960	62 cm	Vaaleaa likamaata 5-10 cm peltomullan alla. Ei löytöjä.
520/965	85 cm	Vaaleaa likamaata 5-10 cm peltomullan alla. Löytöinä keramiikkaa.
520/970	47 cm	Ei likamaata. Löytöinä peltomullasta keramiikkaa.
525/960	65 cm	Ruskeaa likamaata 20 cm peltomullan alla. Löytöinä peltomullasta keramiikkaa sekä palaneita kiviä.
525/965	88 cm	Likamaata ja hiilikerrosta 30-40 cm peltomullan alla. Löytöinä likamaakerroksesta keramiikkaa sekä kivilajidyn.
525/970	53 cm	Vaaleaa likamaata 2-20 cm. Löytöinä pala keramiikkaa, kvartseja ja palaneita kiviä.

525/975	48 cm	Ei likamaata eikä löytöjä.
530/975	38 cm	Ei likamaata, vähän vaaleita värjäymiä. Löytöinä pala keramiikkaa.
535/975	52 cm	Likamaata 10-15 cm peltomullan alla. Löytöinä keramiikkaa, kvartseja ja palaneita kiviä.
535/980	60 cm	Ei likamaata eikä löytöjä.
540/975	55 cm	Ruskeaa likamaata 15-20 cm peltomullan alla. Löytöinä keramiikkaa, palanutta savea ja palaneita kiviä.
540/980	60 cm	Ei likamaata eikä löytöjä.
545/975	47 cm	Likamaata 13 cm peltomullan alla. Löytöinä keramiikkaa.
545/980	65 cm	Punertavaa likamaata ja - savea sekä ruskeaa likamaata 15-30 cm peltomullan alla. Löytöinä pala siksak-kuvioista keramiikkaa sekä karstaa.

Kuva 11. Koekuopat ja niistä tehdyt havainnot.

Koekuoppien syvyydet vaihtelivat 38 ja 88 cm:n välillä. Niistä 12:sta löytyi likamaata, jonka paksuus vaihteli 3-40 cm:n välillä (kuva 12). Löytöjä tuli 12 koekuopasta, joista seitsemässä tapauksessa ne tulivat likamaasta. Suurin osa löydöistä oli saviastianpaloja. Lisäksi kuopista löytyi palanutta savea, kvartseja ja palaneita kiviä. Mielenkiintoisin koekuopista, koekuoppa 545/980, sijaitti 10 metrin etäisyydellä kaivausalueen 1 reunasta itään. Kuopasta paljastui peltomullan alta noin 15–20 cm:n paksuinen punertava palaneen saven kerros, jonka alta löytyi karstainen pala siksak- ja viivakoristeista keramiikkaa. Näiden alla ruskea likamaa jatkui vielä noin 10 cm syvyyteen. (kuva 13) Kuopasta kaivettiin pohjaan saakka sen luoteiskulma, josta paljastui puhdas hieta.

Kuva 12. Koekuoppa 535/975. S-N -profiili. Peltokerroksen alla 10-15 cm paksu likamaakerros. Kuva: Satu Koivisto 2008/MV DG654: 65.

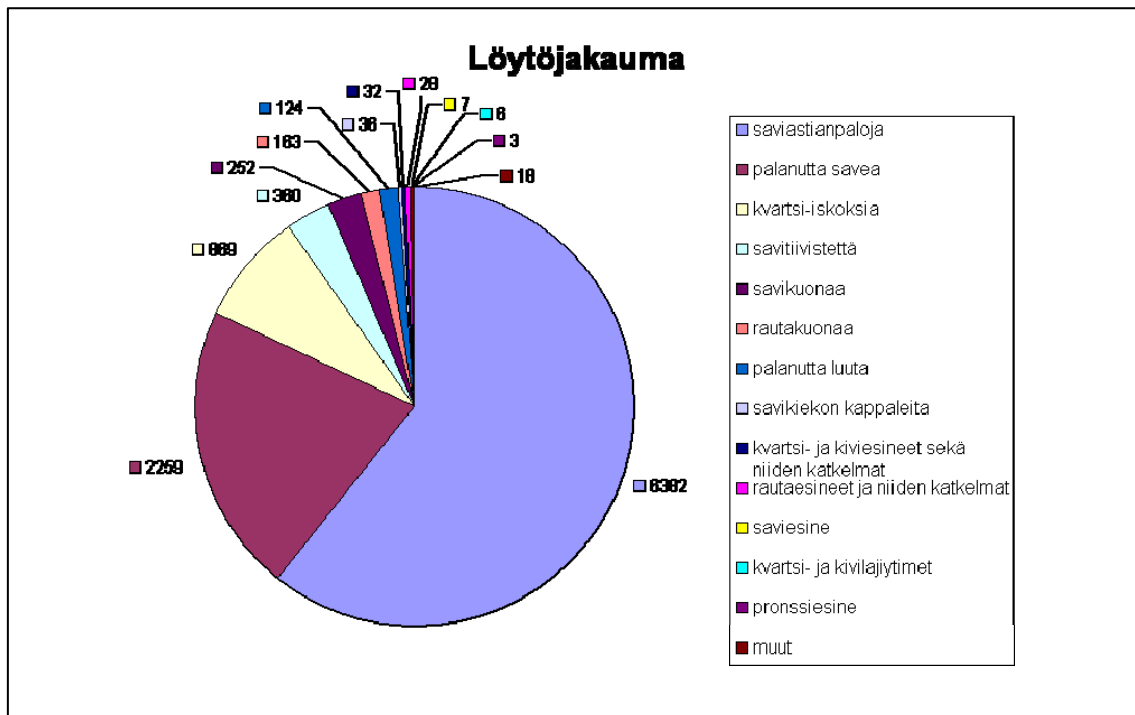

Kuva 13. Koekuoppa 545/980. W-E -profiili. Peltokerroksen alapuolella voimakas likamaakerros, joka värjäytynyt palaneesta savesta punertavaksi. Kuva: Satu Koivisto 2008/MV DG654: 68.

Koekuoppien avulla kaivausalueelta 1 löytyneen likamaa-alueen rajat saatiin selvitettyä. Alue jatkuu vielä ainakin 10 metriä itään ja 10 metriä etelään. Koekuopista tehtyjen havaintojen perusteella kaivausalueiden 1 ja 2 väliin jäävällä alueella on säilynyt mahdollisesti rakenteita tai rakennusten jäänteitä. Vuoden 2007 koekaivauksissa havaittu likamaakerros kaivausalueen 2 eteläpuolella osoitautui hyvin heikoksi ja paikalliseksi.

6. Löytöaineisto

Lohjan Haukilahden asuinpaikalta saatiin löytöjä yhteensä 10 539 kpl. Suurimpina löytöryhminä olivat saviastianpalat (60,6 %), palanut savi (21,3 %), kvartsi-iskokset (8,3 %), savitiiviste (3,4 %) ja rauta- ja savikuona (3,9 %). Marginaalisempina löytöryhminä olivat savikiekon kappaleet, kivilaji- ja kvartsiesineet, saviesineet ja niiden katkelmat, palanut luu sekä pronssi- ja rautaesineet ja niiden katkelmat (yhteensä 2,5 %). (Kuva 14)

Kuva 14. Kappalemääriin perustava löytöjakauma. Suurimmat löytöryhmät muodostavat saviastianpalat, palanut savi, kvartsi-iskokset, savitiiviste sekä rauta- ja savikuona.

Löydöistä 7504 kpl tuli kaivausalueelta 1 ja 2715 kpl kaivausalueelta 2. Saviastianpaloista 71,9 %, palaneesta savesta 71,6 %, kvartsi-iskoksista 53,7 %, savitiivisteistä 90,8 % sekä rauta- ja savikuonasta 57,2 % löytyi alueelta 1. Löytölajien puolesta alueiden välillä ei ollut eroja. Seuraavassa esitellään Haukilahden asuinpaikan tärkeimpiä löytöryhmiä.

6.1. Keramiikka

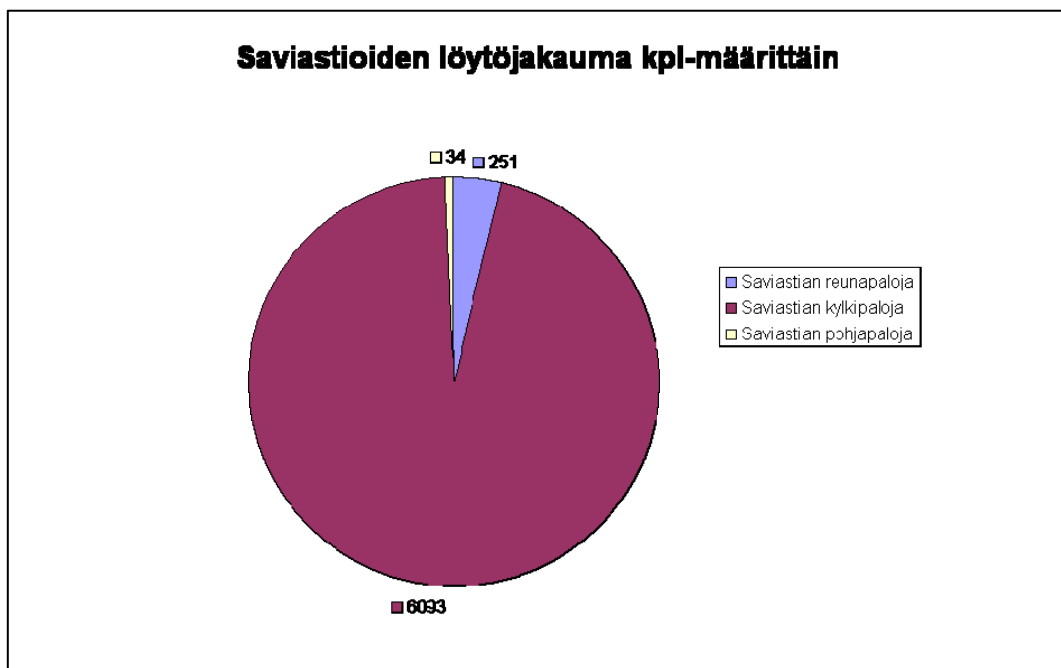
Asuinpaikka ajoitettiin vuoden 2007 koekaivauksissa keramiikka-aineiston perusteella rautakautiseksi. Vuoden 2008 jatkoekaivauksissa keramiikkaa saatiin talteen hyvin runsaasti kummaltakin kaivausalueelta koko likamaa-alueiden laajuudelta.

Haukilahden asuinpaikalta löytyi kaivauksissa sekä koristeltua että koristelematonta keramiikkaa. Kaikki saviastianpalat olivat käsin muotoiltuja; yhtään dreijatun saviastian palaa ei löytynyt. Kaivausalueella 1 saviastianpalasia löytyi yli 2000 fragmenttia kummastakin kaivauskerroksesta. Kaivausalueella 2 saviastianpalasia löytyi kerros kerrokselta enemmän, kerroksesta 0 niitä löytyi 335, 1. kerroksesta 664 ja 2. kerroksesta 750 kpl. Palasia löytyi suhteellisen tasaisesti koko kaivausalueen 1 likamaa-alueen laajuudelta, mutta alueella on kuitenkin havaittavissa kaksi keskittymää, joista toinen sijaitsee alueen koillisnurkassa ja toinen likamaa-alueen länsilaidalla ruuduissa 534–

541/959–961. Kaivausalueella 2 löydöt keskittyvät alueen keskiosaan ruskean ja tummanruskean likamaan alueelle ruutuihin 530–532/999–1003. (kartat s. 35-36)

Saviastianpala-aineisto on melko fragmentaarista, mutta silti informatiivista. Aineiston määrittely perustuu silmämääräiseen analysointiin. Kaivausalueiden keramiikka-aineistojen yhteneväisyyden vuoksi niitä tullaan seuraavassa käsittelemään yhtenä kokonaisuutena.

Suurimman ryhmän muodostavat saviastioiden kylkipalat, joita koko aineistossa on 6093 kappaletta. Näistä koristeltuja on 46 kappaletta. Saviastioiden reunapaloja on yhteensä 251 kappaletta, joissa koristelua esiintyy viidessä palassa. Pohjapaloja on aineistossa vähiten, vain 34 kappaletta. Niistä yksikään ei ole koristeltu. (Kuva 15)

Kuva 15. Saviastianpalojen löytöjakauma kappalemäärien mukaan.

Keramiikka-aineistossa yleisin koristeaihe on viivakoriste. Sitä esiintyy 65 % koristelluista paloista. Palat on useimmiten koristeltu pysty- tai vaakaviivalla/viivoilla, mutta myös vinoviivaa on käytetty. Yhdessä koekuopasta 545/980 löydetyssä palassa on viivoilla tehtyä siksak-kuviota (kuva 16). Koristeviivan paksuus vaihtelee paloissa yhdestä neljään millimetriin. Paloja on koristeltu myös kampaleimoilla, kynsipainanteilla, leimoilla, kuopilla ja nuorapainanteilla.

Suurin osa aineiston saviastianpaloista on karkeatekoisia ja -sekoitteisia. Palojen paksuus vaihtelee 4-10 mm välillä. Yleisin sekoite paloissa on joko hiekka tai karkea hiekka, mutta sekoitteena on käytetty myös chamottea, kiillettä ja kivimurskaa. Palat ovat usein pinnaltaan tasoitettuja; tosin joukossa on myös joitakin pinnaltaan kiillotettuja paloja.

Saviastioiden kokoa ja muotoa voidaan arvioida joidenkin aineiston palojen perusteella. Aineistossa on paloja sekä suorareunaisista että maljamaisista astioista. Kylkipalojen joukossa on myös paloja kukkaruukkumaisista astioista. Pohjapalat ovat suurimmaksi osaksi peräisin tasapohjaisista astioista, mutta aineistosta löytyy myös muutaman laakean, vatimaisen astian pala.

Kuva 16. Koekuopasta 545/980 löytynyt siksak-kuvioinen keramiikan pala. Kuva: Satu Koivisto 2008/MV DG654:66.

Haukilahdesta löytynyt keramiikka-aineisto vastaa erittäin hyvin rautakauden lopulla, n. 800–1050 jKr., käytössä ollutta keramiikkaa. Tällöin käytössä oli niin hienosti tehtyjä, hyvin poltettuja ja koristeltuja kuin karkeasti tehtyjä, huonosti poltettuja ja koristelemattomia astioita (Carpelan 1980: 192–196). Aineiston palojen koristeaiheena käytetty nuorapainanne tuli käyttöön merovingiajan (n. 550/600–800 jKr.) lopulla ja sen käyttö yleistyi viikinkiajalla (n. 800–1050 jKr.). Myös muu viivakoristelu vastaa hyvin kyseisen ajan tyypillisiä koristeaiheita, joita olivat kulmaviivat, viivaristikot ja erilaiset rinnakkaisten viivojen muodostamia kuviot (Carpelan 1962: 14–18; Lehtosalo-Hilander 1984: 344).

6.2. Palanut savi ja savitiiviste

Haukilahden aineistosta noin 25 % koostuu palaneesta savesta ja savitiivisteestä. Palanut savi ja savitiiviste ovat molemmat hyvin yleisiä löytöryhmiä rautakautisilla kohteilla, sillä savea on käytetty sekä talojen seinärakenteiden tiivistämisessä että lattiamateriaalina.

Palanutta savea löytyi kaivausalueelta 1 yhteensä 1612 kpl, kun sitä kaivausalueelta 2 löytyi vain 140 kpl. Myös savitiivistettä löytyi alueelta 1 huomattavasti enemmän, yhteensä 326 kpl, kuin alueelta 2, josta sitä löytyi vain 25 kpl. Aineiston palanut savi on hyvin pientä murua sen painon vaihdellessa muutamasta grammasta 15 grammaan. Savitiivisteiden palat ovat myös pienehköjä, mutteivät ihan yhtä pieniä kuin palaneen savien muruset. Useassa savitiivisteiden palassa on nähtävissä oksa- ja hirsipainanteita, jotka kertovat tiivisteiden käytöstä.

Kaivausalueella 1 palanutta savea löytyy koko likamaa-alueelta, joskin sillä on selvä keskittymä alueen kaakkoislaidassa. Savitiivisteiden levintä painottuu alueella myös hyvin vahvasti tähän samaan kulmaan. Koekuoppien perusteella likamaa-alue jatkuu 5-10 metriä kaivausalueen ulkopuolelle ja löytöjen levinnän perusteella tämä alue näyttäisi olevan intensiivistä käyttöaluetta. (kartta s. 37) Kaivausalueella 2 palanut savi keskittyy tummanruskean likamaan alueelle muodostaen pari keskittymään sen itä- ja länsilaidoille. Savitiiviste puolestaan muodostaa kaksi selkeää keskittymää, jotka sijaitsevat ruuduissa 525–528/1001–1003 ja 532–532/999–1000. Näistä eteläisemmän keskittymän ympäriltä löytyi useammasta kohdasta tasoista 2 ja 3 osin maatonut puusilppua. (kartta s. 38)

6.3. Muu löytöaineisto

Keramiikan, palaneen saven ja savitiivisteen lisäksi Haukilahdesta löytyi suuri määrä kvartsi-iskoksia, savi- ja rautakuonaa, muutama pala piitä sekä kivi-, savi-, rauta- ja pronssiesineitä sekä niiden katkelmia. Kaikki nämä löytöryhmät ovat hyvin tavallisia rautakautisella asuinpaikalla.

Kaivausten hienoimpia metallisia esinelöytöjä ovat pronssiset hihnansolki, mahdollinen veitsen hela sekä rengasketjun osa. Näistä pronssihela löytyi ruudusta 536/963 ja hihnansolki ruudusta 545/969 alueelta 1 ja rengasketjun osa ruudusta 530/998 alueelta 2. Pronssihelan sisälle jääneestä hiekasta löytyi makrofossiilianalysissä kolme ahomansikan (*Fragaria vesca*) ja yksi vadelman (*Rubus idaeus*) hiiltynyt siemen. Siemenet voivat olla helan kanssa samanaikaisia, mutta sitä ei voida varmuudella tietää. (Vanhanen 2008: 4) Kaivauksissa löydetyt rautaesineet ovat kaikki hyvin pahasti ruostuneita sepän takomia nauloja. Nauloista seitsemän löydettiin kaivausalueelta 1 ja 19 alueelta 2.

Kuva 14. Alueelta 1 löytynyt pronssinen hihnansolki. Kuva: Satu Koivisto 2008/MV DG654:23.

Kuva 15. Alue 2 kerros 0. Kivikirves *in situ* ruudussa 546/1000. Kuva: Satu Koivisto 2008/MV DG654: 13.

Haukilahdesta saatiin havaintoja myös rautakautta edeltävältä ajalta, sillä kaivausalueelta 2 tasosta 0 löytyi hiottu kivikirves, joka ajoittuu kivikauteen, tyypin perusteella kampakeraamiseen aikaan n. 6000–3200 eKr. (kuva 15) Myös alueilta löydetyt kvartsiesineet, kuten kaapimet ja terät, viittaavat kivikauteen. Saviesineistä hienoimpia olivat kaivausalueelta 1 löytyneet kokonainen savihelmi sekä savihelmen katkelma. Molemmat helmet olivat koristelemattomia ja ne löytyivät alueen etelälaidasta ruuduista 534/969 ja 535/962.

7. Yhteenveto

Muinaismuistolain 15 §:n perusteella Lohjan Haukilahti rautakautisella asuinpaikalla suoritettiin neljän viikon pituinen pelastuskaivaus 12.5.–6.6.2008 liittyen Lujatalo Oy:n rakennushankkeeseen. Rahoittajana toimi Lujatalo Oy. Kaivausmenetelmäksi valittiin peltokerroksen koneellinen kuorinta mahdollisimman laajojen alueiden tehokkaaksi tutkimiseksi. Vuoden 2007 koekaivaushavaintojen perusteella alueelle sijoitettiin kaksi laaja-alaista kaivausaluetta. Peltokerrosta kuorittiin kaivinkoneella yhteensä n. 1000 m²:n laajuudelta, jonka avulla saatiin paljastettua peltomullan alapuolella olevaa vaaleaa hietakerrosta. Lisäksi koekuoppaverkoston avulla selvitettiin kaivausalueelta 1 löytyneen likamaakerroksen laajuutta. Asuinpaikan laajuuden, runsaslöytöisyyden ja hyvän säilymisen

takia muinaisjäännös saatiin vain osittain tutkituksi ja alueet peitettiin odottamaan jatkotutkimuksia kesäkuussa 2009.

Konekaivun yhteydessä peltomullan alta paljastui asuinpaikkaan liittyviä rakenteita sekä laaja-alaisia toiminta-alueita. Kumpareen laelle avatulta n. 255 m² laajuiselta kaivausalueelta 1 löytyi tummanruskeaa ja ruskeaa likamaata sekä kolme rakennetta. Näistä kaksi tulkittiin liesiksi ja yksi mahdollisesti resentiksi kaivannoksi. Kaivausalue 2, joka sijaitsi noin 20 metriä alueesta 1 itään, pellon alarinteessä, käsitti n. 140 m² kokoisen alueen. Sen keski- ja eteläosasta paljastui peltomullan alapuolelta mielenkiintoinen luode-kaakkosuuntainen, suorakaiteenmuotoinen, n. 8 x 6 metrin laajuinen likamaa-alue. Tasossa 2 likamaa-alue leikkasi puhtaan saveen kaivausalueen länsilaidalla n. 7–8 m pituudelta muodostaen mahdollisesti rakennuksen seinälinjan. Kaivettaessa aluetta syvemmälle, paikalla hahmottui toinen pohjois-eteläsuuntainen likamaa-alue, joka saattaa olla peräisin toisesta, aiemmin paikalla sijainneesta rakennuksesta. Alueelta löytyi myös puun jätteitä tasoista 2–3 sekä mahdollinen paalunsija tasosta 3. Lisäksi alueen pohjoispäädystä paljastui 1 x 1,5 metrin kokoisen suurehkojen kivien muodostaman lieden jätteet. Alueita ehdittiin tutkia kokonaisuudessaan vain n. 10–15 cm:n paksuinen kerros ja ne jouduttiin aikapulan vuoksi jättämään kesken tasoon 3.

Haukilahden kaivauksissa löytöjä saatiin talteen hyvin runsaasti. Niitä tuli kaivausalueilta yhteensä 10 539 kpl. Eniten paikalta löytyi saviastianpaloja, palanutta savea, kvartsi-iskoksia, savitiivistettä sekä rauta- ja savikuonaa. Saviastianpalat olivat suurimmaksi osaksi peräisin karkeasti tehdystä ja koristelemattomasta ns. kotitalouskeramiikasta, mutta joukossa oli paloja myös hienommin valmistetuista ja koristelluista astioista. Yleisin koristeaihe aineistossa on rautakaudelle tyypillinen viivakoriste. Paloja oli koristeltu pysty- tai vaakaviivalla/viivoilla, vinoviivoilla sekä yhdessä tapauksessa myös siksak-kuviolla. Aineistosta löytyi myös kampaleimoilla, kynsipainanteilla, leimoilla, kuo-pilla ja nuorapainanteilla koristeltuja paloja. Tällaiset koristeaiheet olivat käytössä yleisesti viikin-kiajalla n. 800–1050 jKr. Lisäksi paikalta saatiin talteen muutamia pronssilöytöjä, kuten pieni hih-nansolki, mahdollinen veitsen hela sekä rengasketjun osa. Vaikka löytöjä tuli runsaasti molempien alueiden yhtenäisten likamaa-alueiden laajuudelta, oli kaivausalueella 1 havaittavissa selvä löytö-keskittymä alueen kaakkoisnurkassa. Tällä alueella kairausten perusteella likamaa-alue jatkuu vielä 0,5–metrin syvyyteen.

Paikalta otettiin yhteensä yhdeksän makrofossiilinäytteen sarja, jotka analysoi kesällä 2008 HuK Santeri Vanhanen. Makrofossiilianalyysin tulosten perusteella näytteistä tunnistettiin 87 hiiltynyttä kasvinosaa, joista 19 oli siemeniä ja 68 havupuiden neulasia. Lisäksi niistä tuli suuri määrä hiilty-mättömiä siemeniä. Näytteistä löytyi useita heinäkavien sekä sarojen siemeniä, jotka voivat kertoa niitä käytetyn karjan rehuna. Lisäksi analyysissä löytyi yksi ohran (*Hordeum vulgare*) huonokun-tonen jyvä. Ohran lisäksi viljelyn merkkeinä olivat myös näytteistä löytyneet rikkakasvit. Puiden silmuja, koivun kääpiöverson silmuja ja koivun oksien katkelmia löytyi runsaasti liesikiveyksestä otetusta näytteestä. Tämä voi olla merkinä oksien polttamisesta. (Vanhanen 2008:3–4.)

Vaikka muinaisjäännöstä ei saatu kesän 2008 kaivauksissa kokonaan tutkittua, voidaan kaivausalu-eilta saatujen tulosten ja makrofossiilianalyysin perusteella päätellä Haukilahden rannalla rautakau-della sijainneen mahdollisen maatilan, johon on liittynyt eri käyttötarkoituksiin liittyviä rakennuk-sia. Paikka on ympäristöltään tyypillinen rautakautinen asuinpaikka, koska se sijaitsee hiekkaisella mäellä, jota ympäröivät hienojakoisemmat, viljelykäyttöön soveltuvat maat. Rautakautinen väestö on luultavasti viljellyt maata asuinpaikkaa ympäröivillä hienojakoisilla ja helposti kynnnettävillä mailla. Lähellä sijaitsevan matalan lahden rannat ovat soveltuneet eläinten rehun keräykseen ja itse vesistö on tarjonnut antimiaan sekä hyvän kulkuväylän. Paikalla ollutta mahdollista peltoa on lan-noitettu eläinten lannan avulla, jolloin pysyvä maatalous on ollut mahdollista.

Lähteet

- Carpelan, Christian 1962. Euran, Köyliön ja Yläneen ruumiskalmistojen viikinkiaikainen keramiikka. Laudaturtyö. *Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen arkisto*.
- Carpelan, Christian 1980. Contacts in the Northern Baltic Region as Shown by Ceramics. *Fenno-ugri et slavi* 1978. *Helsingin yliopiston arkeologian laitos moniste* n:o 22: 188–199.
- Hatakka, Lassi & Glückert, Gunnar 2000: Calibration curves representing shore displacement of the Baltic based on radiocarbon ages in the Karjaa, Perniö, Turku, Mynämäki, and Laitila areas, SW Finland. Nissinaho, Aino (ed.) (2000). *Sites and settlement*: 3–14. Turku: University of Turku.
- Koivisto, Satu 2008. Lohja Haukilahti. Viikinkiaikainen asuinpaikka Lohjanjärven rannalla. *Lohjan Museon julkaisuja joulukuu 2008*.
- Lehtosalo-Hilander, Pirkko-Liisa 1984. Keski- ja myöhäisrautakausi. Laaksonen, Eero, Pärssinen, Erkki & Sillanpää Kari J. (toim.). *Suomen historia* 1: 250–405.
- Pesonen, Petro & Tallavaara, Miikka 2006: Esihistoriallinen leiripaikka Lohjan Hossanmäellä – kvartseja ja yllättäviä ajoituksia. *Suomen Museo 2005*. Helsinki.
- Rein, Gabriel 1944: *Lohjan Historia* I. Helsinki.
- Seppälä, Sirkka-Liisa 2006: *Lohja Paloniemi, Nummenkylä ja Gunnarla osayleis- ja asemakaava-alueiden arkeologian inventointi*. Painamaton raportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Vanhanen, Santeri 2008. *Kasvimakrofossiilitutkimus Lohja Haukilahti*. Painamaton raportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
- Vuorinen, Juha-Matti: Rakentamisesta Raision Mullissa rautakauden lopulla ja varhaiskeskiajalla. *Muinaistutkija* 4/1997.
- Vuorinen, Juha-Matti 2009. Rakennukset ja rakentajat Raision Ihalassa rautakauden lopulla ja varhaisella keskiajalla. *Turun yliopiston julkaisuja* 281.
- Vuoristo, Katja 2007: *Lohja Haukilahti. Moniperiodisen asuinpaikan koekaivaus 14.5.-18.5.2007*. Painamaton raportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Mustavalkonegatiiviluettelo F145767: 1-42

f.	Aihe	Suunta	Pvm	Kuvaaja
F145767: 1	Tutkimusalue ennen kaivausta.	Luoteeseen.	7.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 2	Peltokerrosta poistetaan koneellisesti.	Koilliseen.	8.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 3	Peltokerrosta poistetaan koneellisesti.	Koilliseen.	8.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 4	Aluetta 1 kuoritaan koneellisesti Hanna Kelolan valvonnassa.	Luoteeseen.	9.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 5	Alue 2 kuorittuna. Panoraama 1/2.	NWW-NNW	9.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 6	Alue 2 kuorittuna. Panoraama 2/2.	NWW-NNW	9.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 7	Alue 1, taso 1. Panoraama 1/3.	NE-SE	12.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 8	Alue 1, taso 1. Panoraama 2/3.	NE-SE	13.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 9	Alue 1, taso 1. Panoraama 3/3.	NE-SE	13.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 10	Alue 2, kerros 0. Kivikirves <i>in situ</i> ruudussa 546/1000.		15.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 11	Alue 2. Taso 1 viimeistellään. Keskiosassa paljastunut tumma likamaa-alue ja liesikiveys.	Pohjoiseen.	16.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 12	Alue 1. Kerrosta 1 kaivetaan lapioin ja pelkoin.	Itäkaakkoon.	16.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 13	Alue 2. Taso 1. Liesikiveys paljastuu ruuduissa 533-534/998-1000.	Pohjoiseen.	19.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 14	Alue 1. Taso 2 valmistuu. Tummat likamaa-alueet erottuvat selkeästi.	Koilliseen.	20.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 15	Alue 1, 1. krs. Pronssisolki nostettuna.		22.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 16	Alue 2. Makrofossiilinäytettä otetaan liedestä. Kuvassa Santeri Vanhanen.	Lounaaseen.	23.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 17	Alue 1, taso 2. Panoraama 1/2.	NE-SE	26.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 18	Alue 1, taso 2. Panoraama 2/2.	NE-SE	26.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 19	Alue 1, taso 2. Sekoittunut ilmiö ruuduissa 540-542/968-969.	Länteen.	26.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 20	Alue 1, taso 2. Likamaaläikkä, jossa palaneita kiviä ruuduissa 539-541/961-962.	Länteen.	26.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 21	Alue 1, taso 2. Punaiseksi palanut ilmiö ruudussa 535-536/956-957.	Länteen.	26.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 22	Alue 2. Kerrosta 1 kaivetaan ja rakennuksen pohja ja liesi alkavat hahmottua.	Koilliseen.	26.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 23	Alue 2, taso 2. Liesi ruuduissa 533-534/998-999.	Länteen.	28.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 24	Alue 2, taso 2. Liesi ruuduissa 533-534/998-999. Likamaa-alue taustalla.	Kaakkoon.	28.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 25	Alue 2, taso 2. Mahdollinen rautakautisen rakennuksen pohja erottuu tummana likamaa-alueena vaaleassa hiedassa.	Pohjoisluoteeseen.	28.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 26	Alue 1. Pronssihela löytyi ruudusta 536/964, 2. krs.		30.5.2008	Satu Koivisto
F145767: 27	Alue 1, taso 3. Resentti ilmiö ruuduissa 540-541/968-969.	Länteen.	2.6.2008	Satu Koivisto
F145767: 28	Alue 1, taso 3. Punaiseksi palanut ilmiö ruudussa 535-536/956-957.	Länteen.	2.6.2008	Satu Koivisto
F145767: 29	Työkuvaa. Santeri Vanhanen piirtää tasoa kaivausalueella 1.	Itään.	3.6.2008	Satu Koivisto
F145767: 30	Yleiskuva kaivausalueista.	Itään.	3.6.2008	Satu Koivisto

F145767: 31	Alue 2. Liesikiveystä kaivetaan, 2. krs. Kuvassa Mikael Nyholm.	Kaakkoon.	3.6.2008	Satu Koivisto
F145767: 32	Alue 1, taso 3. Panoraama 1/3.	NE-SE	3.6.2008	Satu Koivisto
F145767: 33	Alue 1, taso 3. Panoraama 2/3.	NE-SE	3.6.2008	Satu Koivisto
F145767: 34	Alue 1, taso 3. Panoraama 3/3.	NE-SE	3.6.2008	Satu Koivisto
F145767: 35	Alue 2, taso 3. Tumma likamaailmiö leikkaa N-S-suuntaisesti puhtaan hiedan. Löytöinä rautakauden keramiikkaa.	Pohjoiseen.	3.6.2008	Satu Koivisto
F145767: 36	Työkuva. Alue 2, 2. kerrosta kaivetaan.		3.6.2008	Satu Koivisto
F145767: 37	Alue 2, taso 3. Puun jäännöksiä ruudussa 528/999.	Pohjoiseen.	4.6.2008	Santeri Vanhainen
F145767: 38	Alue 2, taso 3. Puun jäännöksiä ruudussa 528/999.	Pohjoiseen.	4.6.2008	Satu Koivisto
F145767: 39	Alue 2, taso 3. Puun jäännöksiä ruudussa 528/999.		4.6.2008	Satu Koivisto
F145767: 40	Alue 2. Taso 3 valmistumassa.	Pohjoiseen.	4.6.2008	Satu Koivisto
F145767: 41	Alue 2, taso 3. Mahdollinen paalunsija ruudussa 532/1000-1001.	Pohjoiseen.	5.6.2008	Satu Koivisto
F145767: 42	Alue 2, taso 3.	Pohjoisluoteeseen.	6.6.2008	Satu Koivisto

Dialuettelo D61279: 1-30

f.	Aihe	Suunta	Pvm	Kuvaaja
D61279: 1	Peltokerrosta poistetaan koneellisesti.	Koilliseen.	8.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 2	Aluetta 1 kuoritaan koneellisesti Hanna Kelolan valvonnassa.	Luoteeseen.	9.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 3	Alue 1, taso 1. Panoraama 1/2.	NE-SE	12.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 4	Alue 1, taso 1. Panoraama 2/2.	NE-SE	13.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 5	Alue 2, kerros 0. Kivikirves <i>in situ</i> ruudussa 546/1000.		15.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 6	Alue 2. Taso 1 viimeistellään. Keskiosassa paljastunut tumma likamaa-alue ja liesikiveys.	Pohjoiseen.	16.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 7	Alue 1. Kerrosta 1 kaivetaan lapioin ja pelkoin.	Itäkaakkoon.	16.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 8	Alue 2. Taso 1. Liesikiveys paljastuu ruuduissa 533-534/998-1000.	Pohjoiseen.	19.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 9	Alue 1, 1. krs. Pronssisolki nostettuna.		22.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 10	Alue 1, taso 2. Panoraama 1/2.	NE-SE	26.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 11	Alue 1, taso 2. Panoraama 2/2.	NE-SE	26.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 12	Alue 1, taso 2. Sekoittunut ilmiö ruuduissa 540-542/968-969.	Länteen.	26.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 13	Alue 1, taso 2. Likamaaläikkä, jossa palaneita kiviä ruuduissa 539-541/961-962.	Länteen.	26.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 14	Alue 1, taso 2. Punaiseksi palanut ilmiö ruuduissa 535-536/956-957.	Länteen.	26.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 15	Alue 2. Kerrosta 1 kaivetaan ja rakennuksen pohja ja liesi alkavat hahmottua.	Koilliseen.	26.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 16	Alue 2, taso 2. Liesi ruuduissa 533-534/998-999.	Länteen.	28.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 17	Alue 2, taso 2. Liesi ruuduissa 533-534/998-999. Likamaa-alue taustalla.	Kaakkoon.	28.5.2008	Satu Koivisto

D61279: 18	Alue 2, taso 2. Mahdollinen rautakautisen rakennuksen pohja erottuu tummana likamaa-alueena vaaleassa hiedassa.	Pohjoisluoteeseen.	28.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 19	Alue 2, taso 2. Mahdollinen rautakautisen rakennuksen pohja erottuu tummana likamaa-alueena vaaleassa hiedassa.	Pohjoisluoteeseen.	28.5.2008	Satu Koivisto
D61279: 20	Alue 1, taso 3. Resentti ilmiö ruuduissa 540-541/968-969.	Länteen.	2.6.2008	Satu Koivisto
D61279: 21	Alue 1, taso 3. Punaiseksi palanut ilmiö ruuduissa 535-536/956-957.	Länteen.	2.6.2008	Satu Koivisto
D61279: 22	Alue 1, taso 3. Panoraama 1/3.	NE-SE	3.6.2008	Satu Koivisto
D61279: 23	Alue 1, taso 3. Panoraama 2/3.	NE-SE	3.6.2008	Satu Koivisto
D61279: 24	Alue 1, taso 3. Panoraama 3/3.	NE-SE	3.6.2008	Satu Koivisto
D61279: 25	Työkuva. Alue 2, 2. kerrosta kaivetaan.		3.6.2008	Satu Koivisto
D61279: 26	Alue 2, taso 3. Mahdollinen paalunsija ruudussa 532/1000-1001.	Pohjoiseen.	5.6.2008	Satu Koivisto
D61279: 27	Alue 2, taso 3.	Pohjoisluoteeseen.	6.6.2008	Satu Koivisto
D61279: 28	Koekuoppa 535/975. S-N -profiili. Peltokerroksen alla 10-15 cm paksu likamaakerros.	Länteen.	6.6.2008	Satu Koivisto
D61279: 29	Koristeltua keramiikkaa <i>in situ</i> koekuopasta 545/980, -65 cm maanpinnasta.		6.6.2008	Satu Koivisto
D61279: 30	Koekuoppa 545/980. W-E -profiili. Peltokerroksen alapuolella voimakas likamaakerros, joka värjäytynyt palaneesta savesta punertavaksi.	Pohjoiseen.	6.6.2008	Satu Koivisto

Digikuvaluettelo DG654: 1-73

d.	Aihe	Suunta	Pvm	Kuvaaja
DG654: 1	Tutkimusalue ennen kaivausta.	Luoteeseen.	7.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 2	Peltokerrosta poistetaan koneellisesti.	Koilliseen.	8.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 3	Panorama tutkimusalueesta konekaivun alkaessa.	W-N	8.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 4	Aluetta 1 kuoritaan koneellisesti Hanna Kelolan valvonnassa.	Luoteeseen.	9.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 5	Leveällä kauhalla työ sujuu nopeasti.		9.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 6	Peltomullan alta paljastuu vaalea hieta.		9.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 7	Alue 2 kuorittuna.	NWW-NNW	9.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 8	Tason 1 puhdistaminen aloitettu kaivausalueella 1.	Luoteeseen.	12.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 9	Alue 1, taso 1 omenapuiden kukkiessa.	Luoteeseen.	13.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 10	Alue 2, 0. kerrosta aloitetaan.	Pohjoisluoteeseen.	13.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 11	Alue 1, taso 1.	NE-SE	13.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 12	Alue 1, taso 1.	NE-SE	14.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 13	Alue 2, kerros 0. Kivikirves <i>in situ</i> ruudussa 546/1000.		15.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 14	Alue 2. Taso 1 viimeistellään. Keskosassa paljastunut tumma likamaa-alue ja liesikiveys.	Pohjoiseen.	16.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 15	Alue 1. Kerrosta 1 kaivetaan lapioin ja pelkoin.	Itäkaakkoon.	16.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 16	Sama.	Itäkaakkoon.	16.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 17	Sama.	Itäkaakkoon.	16.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 18	Sama.	Luoteeseen.	16.5.2008	Satu Koivisto

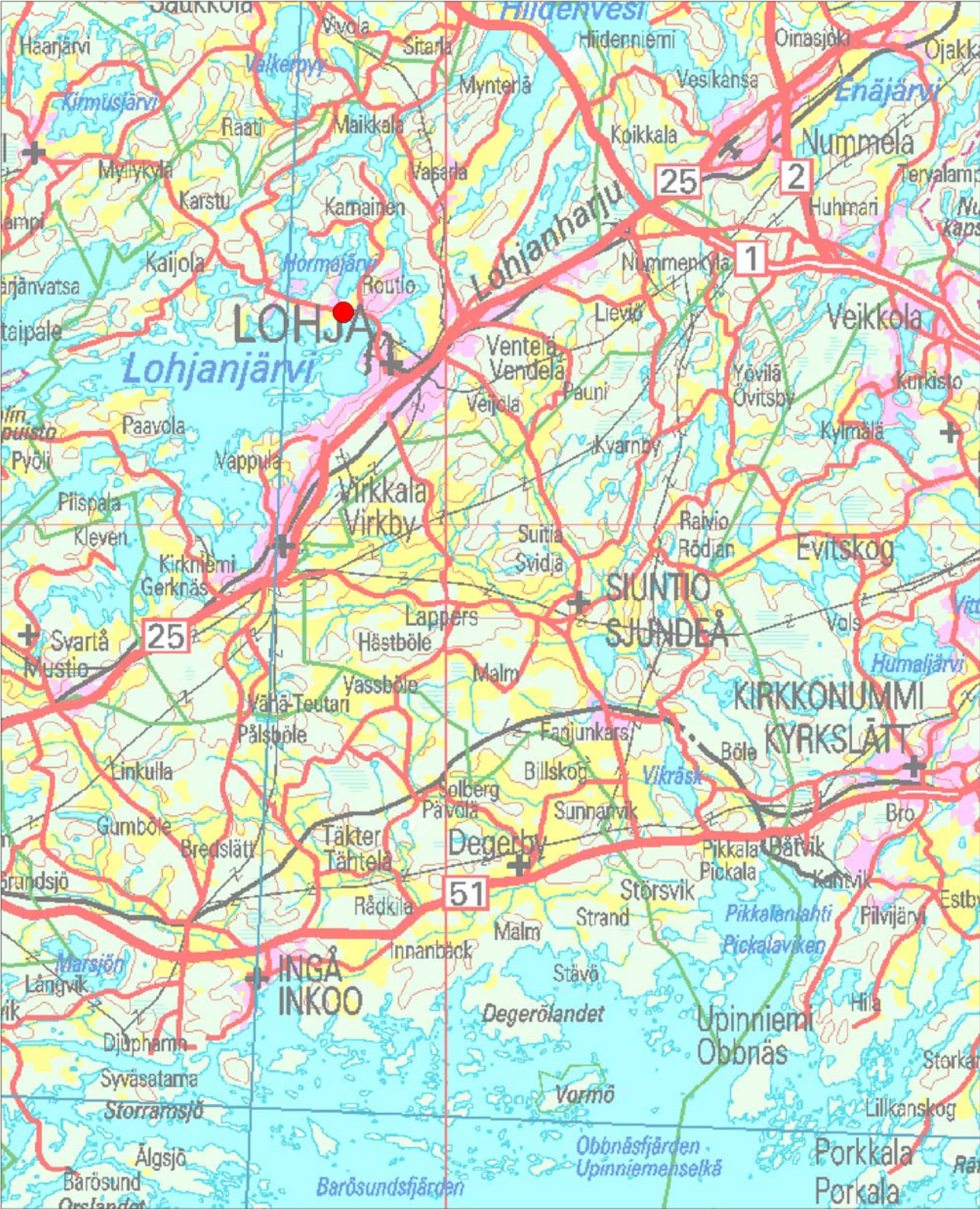
DG654: 19	Alue 2. Taso 1. Liesikiveys paljastuu ruuduissa 533-534/998-1000.	Länteen.	19.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 20	Sama.	Pohjoiseen.	19.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 21	Alue 1. Taso 2 valmistuu. Tummat likamaa-alueet erottuvat selkeästi.	Koilliseen.	20.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 22	Alue 1. taso 2 valmistuu.	Lounaaseen.	22.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 23	Alue 1, 1. krs. Pronssisolki nostettuna.		22.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 24	Alue 2. Makrofossiilinäytettä otetaan liedestä. Kuvassa Santeri Vanhanen.	Lounaaseen.	23.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 25	Sama.	Lounaaseen.	23.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 26	Näytteenottoa.		23.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 27	Liesi näytteenoton jälkeen.	Pohjoiseen.	23.5.2008	Santeri Vanhanen
DG654: 28	Alue 1, taso 2.	NE-SE	26.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 29	Alue 1, taso 2. Sekoittunut ilmiö ruuduissa 540-542/968-969.	Länteen.	26.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 30	Alue 1, taso 2. Likamaaläikkä, jossa palaneita kiviä ruuduissa 539-541/961-962.	Länteen.	26.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 31	Alue 1, taso 2. Punaiseksi palanut ilmiö ruuduissa 535-536/956-957.	Länteen.	26.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 32	Alue 2. Kerrosta 1 kaivetaan ja rakennuksen pohja ja liesi alkavat hahmottua.	Koilliseen.	26.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 33	Sama.	Kaakkoon.	26.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 34	Alue 2. Taso 2 valmistuu. Yhtenäinen, tumma likamaa-alue selkiytyy.	Pohjoisluoteeseen.	27.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 35	Alue 2, taso 2. Liesi ruuduissa 533-534/998-999.	Länteen.	28.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 36	Sama. Likamaa-alue taustalla.	Kaakkoon.	28.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 37	Alue 2, taso 2. Mahdollinen rautakautisen rakennuksen pohja erottuu tummana likamaa-alueena vaaleassa hiedassa.	Pohjoisluoteeseen.	28.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 38	Sama.	Pohjoisluoteeseen.	28.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 39	Alue 1. Pronssihela löytyi ruudusta 536/964, 2. krs.		30.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 40	Alue 1, taso 3. Resentti ilmiö ruuduissa 540-541/968-969.	Länteen.	2.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 41	Alue 1, taso 3. Punaiseksi palanut ilmiö ruuduissa 535-536/956-957.	Länteen.	2.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 42	YLE:n kuvausryhmä teki kaivauksista ohjelmaa.		2.6.2008	Mikael Nyholm
DG654: 43	Alue 1, taso 3. Makrofossiilinäyte 2.	Pohjoiseen.	3.6.2008	Santeri Vanhanen
DG654: 44	Alue 1, taso 3. Makrofossiilinäyte 3.	Pohjoiseen.	3.6.2008	Santeri Vanhanen
DG654: 45	Alue 1, taso 3. Makrofossiilinäyte 4.	Pohjoiseen.	3.6.2008	Santeri Vanhanen
DG654: 46	Yleiskuva kaivausalueista.	Itään.	3.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 47	Alue 2. Liesikiveystä kaivetaan, 2. krs. Kuvassa Mikael Nyholm.	Kaakkoon.	3.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 48	Sama. Mikael Nyholm ja Noora Taipale lieden äärellä.	Kaakkoon.	3.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 49	Sama. Kuvassa: (vas.) Mikael Nyholm, Noora Taipale, Trevor Doyle ja Niko Latvakoski.	Kaakkoon.	3.6.2008	Satu Koivisto

DG654: 50	Alue 2, taso 3. Tumma likamaailmiö leikkaa N-S-suuntaisesti puhtaan hiedan. Löytöinä rautakauden keramiikkaa.	Pohjoiseen.	3.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 51	Työkuvaa. Alue 2, 2. kerrosta kaivetaan.		3.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 52	Sama.		3.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 53	Alue 1, taso 3.	NE-SE	3.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 54	Alue 2, taso 3. Puun jäännöksiä ruudussa 528/999.	Pohjoiseen.	4.6.2008	Santeri Vanhanen
DG654: 55	Sama.	Pohjoiseen.	4.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 56	Sama. Lähikuva.		4.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 57	sama.	Pohjoiseen.	4.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 58	Alue 2. Taso 3 valmistumassa.	Pohjoiseen.	4.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 59	Alue 2, taso 3. Mahdollinen paalunsija ruudussa 532/1000-1001.	Pohjoiseen.	5.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 60	Alue 2, taso 3.	Pohjoisluoteeseen.	6.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 61	Sama.	Pohjoisluoteeseen.	6.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 62	Makrofossiilinäyte 5.	Pohjoiseen.	6.6.2008	Santeri Vanhanen
DG654: 63	Makrofossiilinäyte 6.	Pohjoiseen.	6.6.2008	Santeri Vanhanen
DG654: 64	Makrofossiilinäyte 7.	Pohjoiseen.	6.6.2008	Santeri Vanhanen
DG654: 65	Koekuoppa 535/975. S-N -profiili. Peltokerroksen alla 10-15 cm paksu likamaakerros.	Länteen.	6.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 66	Koristeltua keramiikkaa <i>in situ</i> koekuopasta 545/980, -65 cm maanpinnasta.		6.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 67	Makrofossiilinäyte 8.	Pohjoiseen.	6.6.2008	Santeri Vanhanen
DG654: 68	Koekuoppa 545/980. W-E -profiili. Peltokerroksen alapuolella voimakas likamaakerros, joka värjäytynyt palaneesta savesta punertavaksi.	Pohjoiseen.	6.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 69	Alue 2 peitettyä suodatinkankaalla kaivauksen päätyttyä.	Luoteeseen.	6.6.2008	Satu Koivisto
DG654: 70	Alue 1 peitettyä suodatinkankaalla ennen täyttöä kesäkuussa 2009.		8.6.2009	Hanna Kelola
DG654: 71	Kaivausalueet peitettyä kesäkuussa 2009		9.6.2009	Hanna Kelola
DG654: 72	Ryhmäkuvaa 1: (vas.) Viivi Honkanen, Tyyne Takala, Sanna Lillman, Sarita Sandell, Hanna Kelola, Niko Latvakoski, Santeri Vanhanen ja Trevor Doyle.		23.5.2008	Satu Koivisto
DG654: 73	Ryhmäkuvaa 2: (vas.) Jouni Hietanen, Anna Lisäki, Ville Kaipainen, Johanna Stenberg, Mikael Nyholm, Sarita Sandell, Trevor Doyle ja Santeri Vanhanen.		6.6.2008	Satu Koivisto

Karttaluettelo

Karttatyyppi	Alue	Mittakaava	Piirtäjä	Koko	Sivu
Ote GT-kartasta	Lohja	1:200 000		A4	23
Ote peruskartasta	2041 01 Lohja	1:20 000		A4	24
Yleiskartta	Kaivausalueet ja koekuopat	1:500	Hanna Kelola	A3	25
Tasokartta	Kaivausalue 1, pintavaaitus	1:100	Hanna Kelola	A3	26
Tasokartta	Kaivausalue 1, 530-538/956-970, taso 1	1:50	Hanna Kelola	A3	27
Tasokartta	Kaivausalue 1, 538-550/957-970, taso 1	1:50	Hanna Kelola	A3	28
Tasokartta	Kaivausalue 1, 530-538/956-970, taso 2	1:50	Hanna Kelola	A3	29
Tasokartta	Kaivausalue 1, 538-550/957-970, taso 2	1:50	Hanna Kelola	A3	30
Tasokartta	Kaivausalue 2, pintavaaitus	1:50	Hanna Kelola	A3	31
Tasokartta	Kaivausalue 2, 532-536/998-1001, taso 1	1:50	Hanna Kelola	A3	32
Tasokartta	Kaivausalue 2, taso 2	1:50	Hanna Kelola	A3	33
Tasokartta	Kaivausalue 2, taso 3	1:50	Hanna Kelola	A3	34
Levintäkartta	Kaivausalue 1, keramiikan levintä kpl-määrän mukaan ja löytökeskittymät	1:60	Hanna Kelola	A3	35
Levintäkartta	Kaivausalue 2, keramiikan levintä kpl-määrän mukaan	1:50	Hanna Kelola	A3	36
Levintäkartta	Kaivausalue 1, palaneen saven ja savitiivisteiden levintä kpl-määrien mukaan	1:60	Hanna Kelola	A3	37
Levintäkartta	Kaivausalue 1, palaneen saven ja savitiivisteiden levintä kpl-määrien mukaan	1:50	Hanna Kelola	A3	38

OTE GT-KARTASTA
Haukilahti merkitty kartalle punaisella pallolla
Mk 1:200 000

Ote peruskartasta 2041 01 LOHJA

Lohja Haukilahti

pkoo: 6688036 ikoo: 3336125 Z/m.mpy alin: 36 ylin: 37

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos 2008, aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty

MK 1:20000

YKJ p:6686054, i:3337864

LOHJA HAUKILAHTI
Satu Koivisto 2008

Yleiskartta
 Piirtä & digiti: H. Kela

MK 1:500

10 m

☐ Koneella avattu alue

■ Tasokavausalue

□ Koekuoppa, josta ltkannata

□ Koekuoppa

⊞ Kumpare

⏟ Koekuoppien pohjalukemat

● Kuntopiste, KP: 37,80 m nnpy

LOHJA HAUKKILAHTTI

Satu Koivisto 2008

Tasokartta

Kaivausalue I, pintavaaitus
Piirt. & digitt. Hanna Kelola

Mk 1:100

 2 m

 N
Kontoritin mmpv

550 +	41.77	.69	.60	.50	.43	.34	.22	.12	.07	40.97	.88	.82	.74	.66	.59	.47	.40	.29	.19
	41.71	.63	.53	.43	.35	.24	.14	.07	40.88	.87	.79	.71	.63	.57	.46	.40	.30	.22	.13
548 +	41.61	.55	+.42	.32	+.24	.15	+.07	40.98	+.87	.79	+.73	.62	+.55	.47	+.37	.32	+.23	.15	.08
	41.56	.48	.34	.23	.14	.05	40.95	.86	.80	.68	.59	.50	.42	.37	.31	.22	.14	.05	39.97
546 +	41.50	.38	+.28	.16	+.06	40.96	+.89	.79	+.72	.61	+.49	.43	+.34	.30	+.24	.12	+.06	39.96	.92
	41.42	.32	.20	.08	40.99	.88	.80	.74	.64	.52	.42	.33	.27	.17	.11	.04	39.95	.89	.82
544 +	41.36	.25	+.14	.01	40.92	.83	+.77	.62	+.56	.41	+.37	.27	+.17	.06	+.09	39.95	+.88	.79	.72
	41.25	.17	.03	40.95	.84	.76	.64	.55	.47	.36	.26	.19	.09	.00	39.94	.87	.81	.73	.58
542 +	41.20	.10	40.99	.89	+.80	.68	+.62	.52	+.41	.28	+.19	.09	+.01	39.94	+.87	.80	+.73	.66	.58
	41.13	.04	40.94	.84	.74	.61	.53	.42	.32	.21	.13	.03	39.93	.86	.78	.72	.65	.59	.50
540 +	41.05	40.97	+.86	.79	+.71	.57	+.49	.36	+.27	.11	+.03	39.93	+.86	.79	+.71	.62	+.57	.52	.45
	41.01	40.92	.84	.73	.65	.56	.41	.31	.18	.08	39.96	.87	.78	.72	.64	.58	.50	.44	.40
538 +	40.96	.88	+.79	.67	+.60	.48	+.37	.23	+.14	.02	39.94	.81	+.71	.66	+.59	.50	+.44	.35	.33
	40.90	.82	.72	.66	.56	.45	.26	.19	.06	39.96	.87	.76	.69	.61	.52	.45	.39	.34	.23
536 +	40.85	.75	+.66	.56	+.47	.33	+.25	.10	+.09	.87	+.80	.68	+.61	.53	+.48	.40	+.34	.30	.23
	40.76	.70	.59	.49	.39	.26	.15	.05	39.92	.84	.69	.63	.54	.47	.40	.36	.28	.21	.18
534 +	40.70	.62	+.54	.43	+.31	.21	+.14	39.95	+.87	.76	+.67	.54	+.47	.41	+.34	.27	+.21	.15	.12
	40.67	.55	.45	.40	.29	.18	.08	39.95	.85	.74	.64	.55	.43	.37	.28	.24	.17	.09	.06
532 +	40.61	.52	+.45	.33	+.20	.10	+.09	39.96	+.80	.67	+.58	.47	+.38	.29	+.25	.18	+.11	.03	.02
	40.52	.42	.37	.25	.16	.05	39.94	.82	.70	.52	.43	.48	.33	.26	.20	.12	.07	.01	38.97
530 +																			

950 + 952 + 954 + 956 + 958 + 960 + 962 + 964 + 966 + 968 + 970 +

LOHJA HAUKKILAHTI

Satu Koivisto 2008

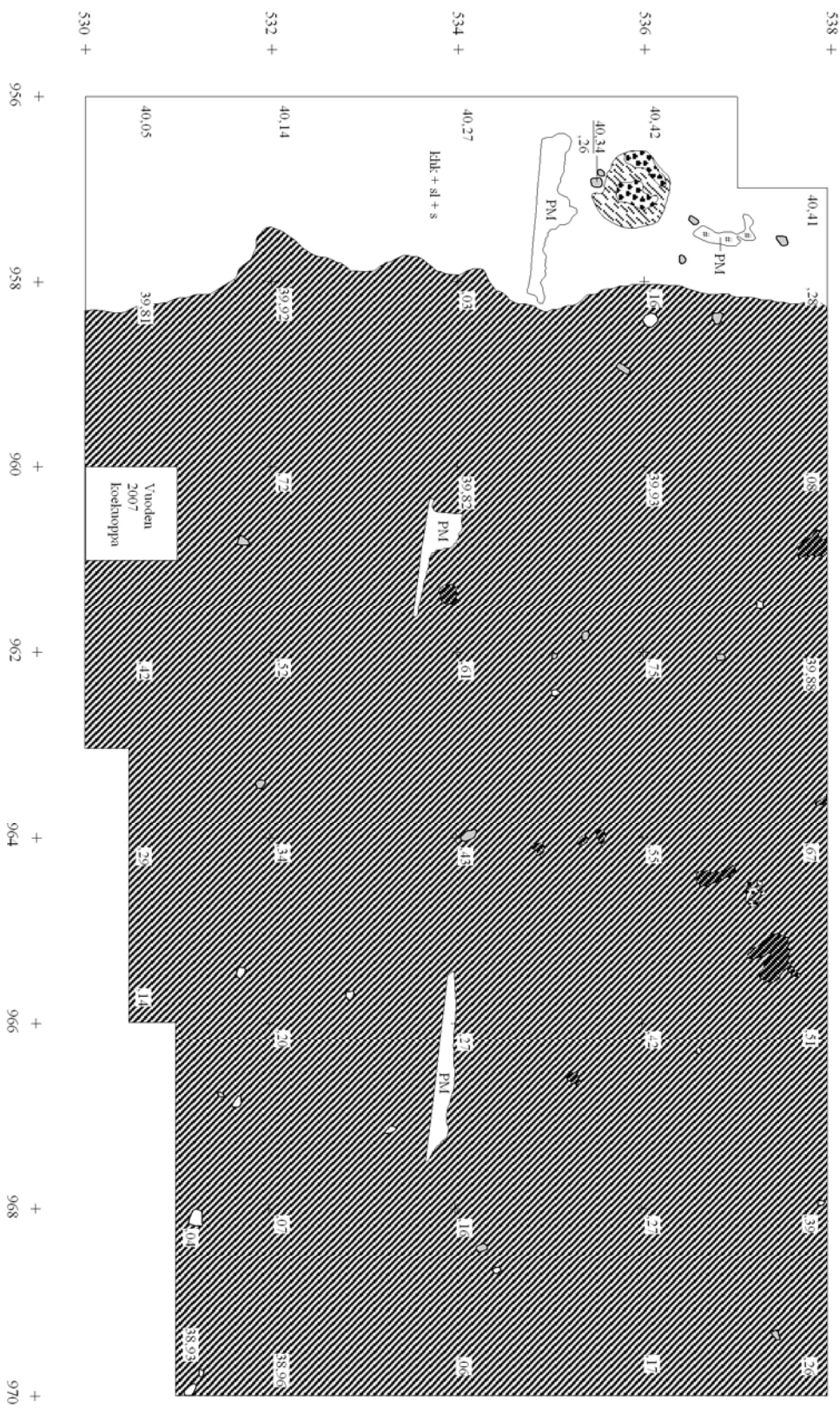
Tasokartta
 Kaivausalue 1 530-538/956-970
 Taso I
 Piirt. & digit. Hanna Kelola

Mk 1:50

1 m

- Ruskea liikkama
- Tummanruskea liikkama
- Punainen palanut hiekka
- Nokamaa
- Peltomulta
- Keltainen hiekka
- sl Siltti
- s Savi
- # Hiltta
- P Palanut kivi
- K Kivi
- 0.06 Korkeudet m mpy

LOHJA HAUKKILAHTI Satu Koivisto 2008

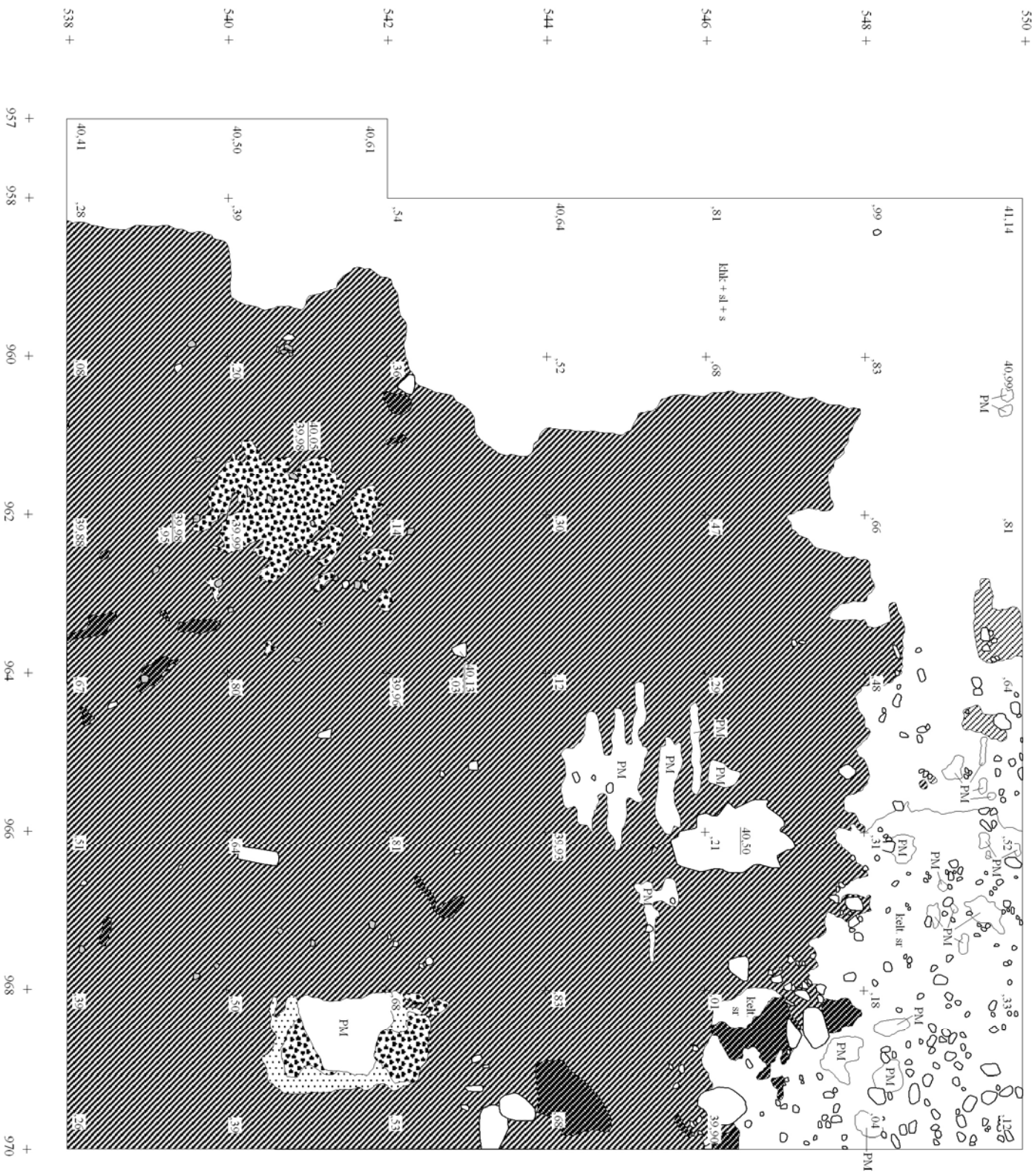
Tasokartta
Kaivausalue 1 538-550/957-970
Taso I
Piirt. & digit. Hanna Kelola

Mk 1:50

1 m

N

- Tumma ruskea liksamaa
- Ruskea liksamaa
- Vaaleamruskea liksamaa
- Nokkamaa
- Vaalein sekoittunut hiekkä
- PMI
- Peltomulta
- hkk
- Keltaisen hiekkä
- sl
- Siltu
- s
- Savi
- sr
- Sora
- Palaanut kivi
- Kivi
- Korkeudet m mpy
- 4016

LOHJA HAUKKILAHTI

Satu Koivisto 2008

Tasokartta

Kaivausalue 1 530-538/956-970

Taso 2

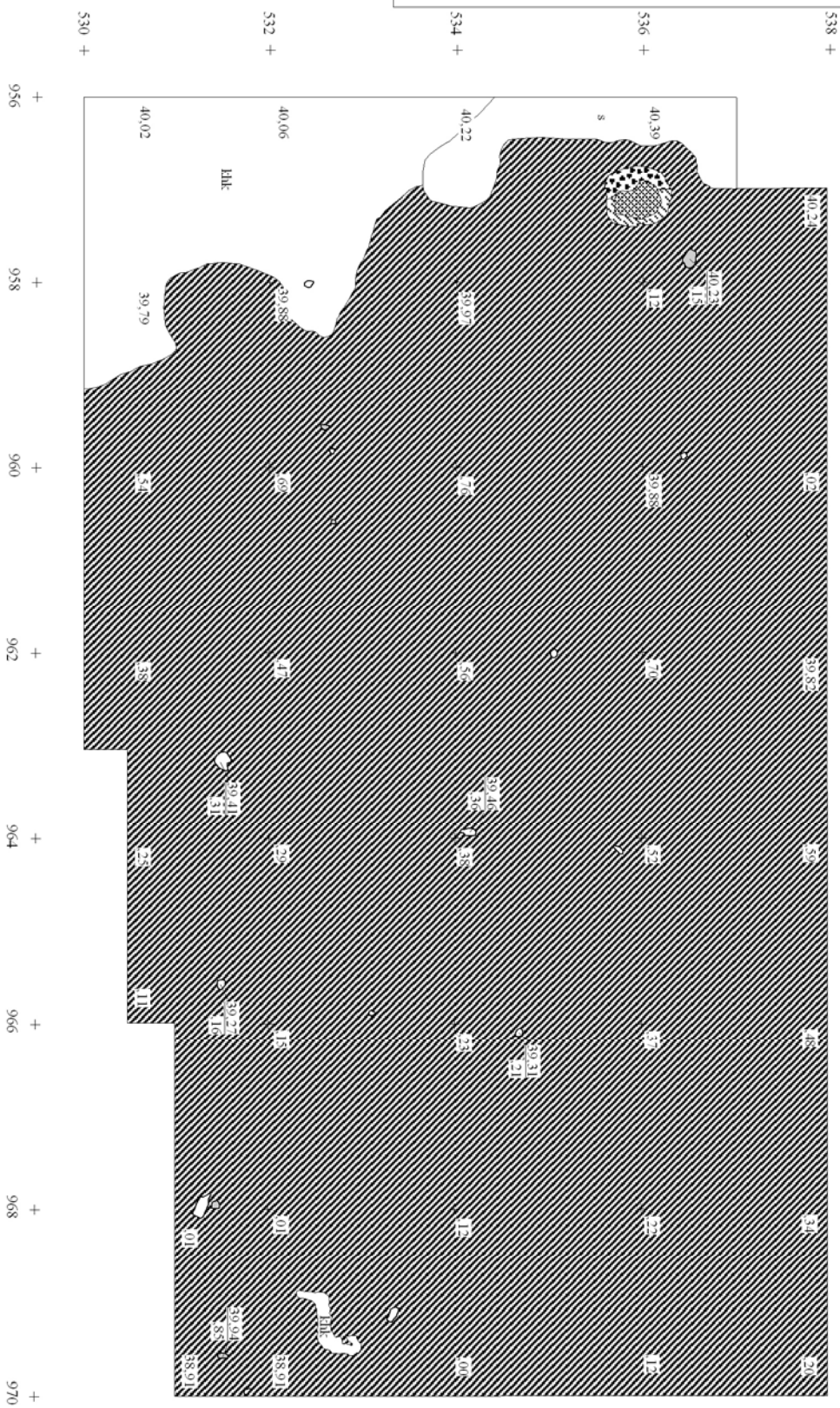
Piirt. Hanna Kelola ja Santeri Vanhanen
Digit. Hanna Kelola

Mk 1:50

1 m

- Ruskea lihamaa
- Punainen palanut hiekka
- Nekamaa
- Oranssinruskea hiekka
- Hiekk.
- s Savi
- Palanut kivi
- Kivi
- a,u Korkedut m mpy

LOHJA HAUKKILAHTI
Satu Koivisto 2008

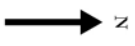
Tasokartta
 Kaivausalue 1 538-550/957-970

Taso 2

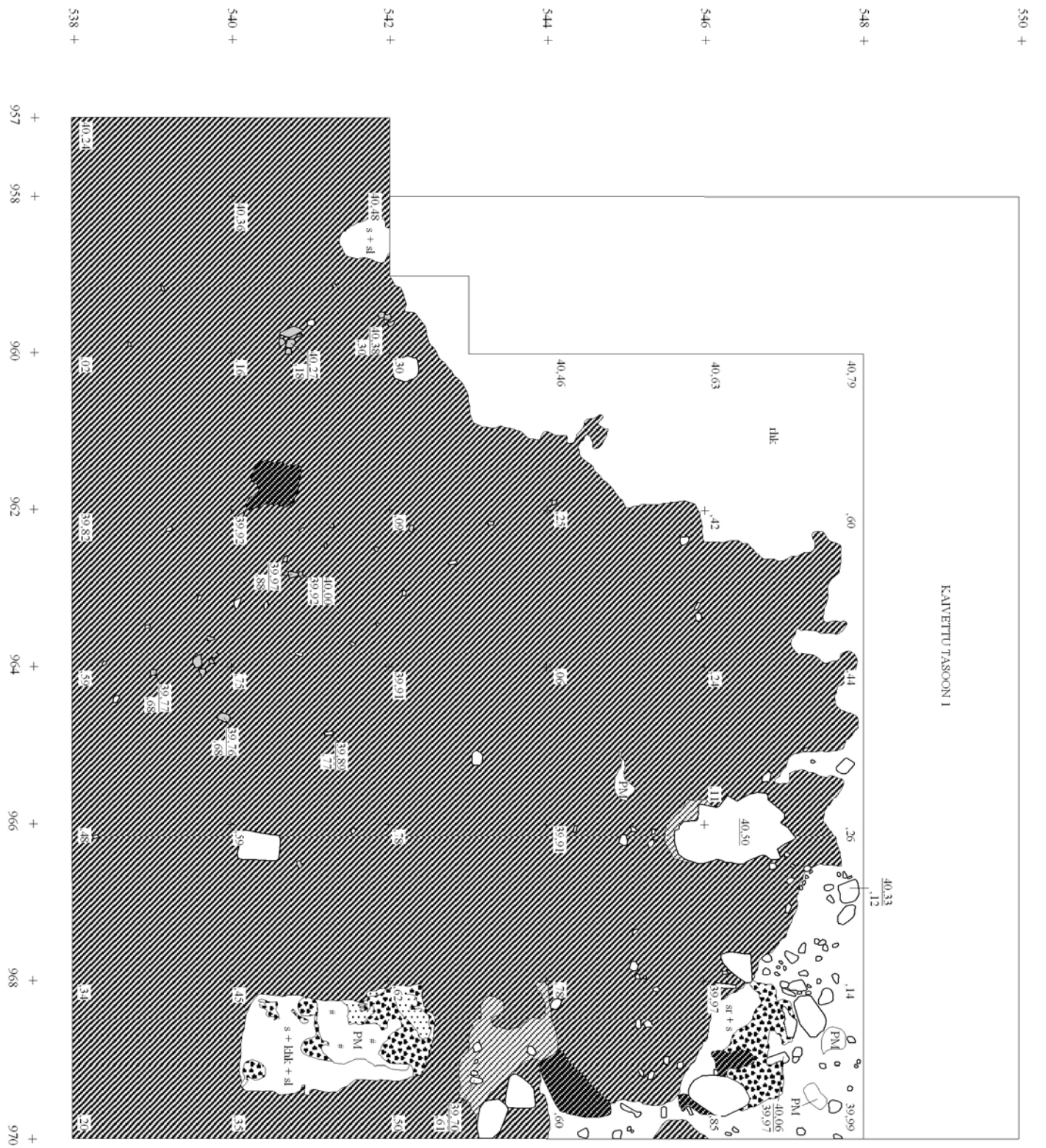
Piirt. Hanna Kelola ja Santeri Vanhanen
 Digit. Hanna Kelola

Mk 1:50

1 m

- Tummanruskea liikkamaa
- Ruskea liikkamaa
- Vaaleanruskea liikkamaa
- Nokamaa
- Vanke sekoittunut hiekka
- Hahla
- Peltomulta
- Ruskea hiekka
- Keulainen hiekka
- Siltti
- Savi
- Sora
- Palaant kivi
- Kivi
- Korkeudet m mpy

LOHJA HAUKILAHTI

Satu Koivisto 2008

Tasokartta
Kaivausalue 2
Pintavaaitus
Piirt. & digit. Hanna Kelola

Mk 1:100

 2 m

 Korkeudet m mpy

N

550 +	38,11	.02	37,83	.83	.70	.57	.44	.35	.22	.12	.00	36,87	.76	.54	.46
	38,07	37,98	.87	.75	.63	.54	.41	.30	.16	.07	36,95	.84	.72	.60	.42
548 +	38,04	+37,94	.82	+72	.62	+51	.39	+27	.18	+06	36,95	+81	.68	+57	.39
	38,00	37,90	.77	.68	.56	.47	.36	.22	.12	.03	36,89	.76	.65	.50	.40
546 +	37,92	+83	.75	+64	.52	+40	.31	+20	.10	+36,96	.85	+70	.59	+49	.37
	37,92	.82	.71	.62	.50	.40	.29	.18	.08	36,95	.82	.71	.59	.50	.37
544 +	37,90	+79	.70	+59	.49	+37	.28	+15	.01	+36,91	.78	+67	.57	+47	.36
	37,88	.78	.66	.55	.44	.37	.24	.14	36,97	.84	.74	.65	.56	.46	.34
542 +	37,86	+74	.62	+53	.45	+33	.23	+10	36,99	+86	.76	+62	.55	+43	.34
	37,84	.71	.57	.47	.34	.28	.16	.08	36,96	.86	.73	.62	.49	.37	.32
540 +	37,75	+63	.50	+40	.29	+23	.14	+03	36,92	+81	.69	+60	.49	+38	.26
	37,69	.54	.45	.32	.24	.17	.08	36,98	.87	.76	.66	.56	.44	.34	.23
538 +	37,66	+52	.39	+30	.23	+15	.05	+36,91	.86	+72	.61	+49	.40	+30	.19
	37,62	.50	.38	.30	.22	.13	.00	36,88	.78	.70	.57	.45	.33	.23	.13
536 +	37,54	+39	.30	+25	.16	+08	36,98	+87	.77	+66	.54	+41	.31	+18	.10
	37,45	.40	.31	.23	.12	.05	36,97	.82	.70	.58	.49	.38	.23	.14	.07
534 +	37,38	+36	.26	+19	.08	+00	36,92	+77	.68	+53	.44	+30	.21	+11	.00
	37,35	.31	.20	.11	.01	36,89	.78	.64	.57	.50	.35	.23	.15	.06	35,95
532 +	37,30	+24	.16	+06	36,97	+88	.79	+69	.56	+44	.34	+24	.12	+03	35,95
	37,28	.18	.08	.00	36,92	.86	.74	.63	.47	.38	.28	.16	.05	35,96	.92
530 +	37,27	+18	.09	+36,99	.90	+78	.68	+58	.45	+33	.23	+13	.03	35,96	.87
	37,19	.14	.02	38,90	.80	.73	.58	.50	.35	.24	.16	.07	35,97	.91	.85
528 +	37,09	.01	+36,94	.84	+75	.60	+47	.39	+25	.15	+07	35,97	+89	.81	
	37,06	36,97	.87	.79	.72	.58	.49	.38	.23	.11	.06	35,95	.88	.84	
526 +	37,09	36,95	+87	.77	+69	.59	+47	.35	+18	.07	+35,99	.92	+87	.79	
	37,04	36,94	.84	.73	.64	.53	.41	.33	.16	.04	35,98	.88	.80	.74	
524 +	37,01	36,94	+86	.76	+61	.52	+41	.32	+18	.11	+35,97	.89	+82	.76	
	36,98	.87	.77	.66	.58	.42	.36	.31	.20	.14	.03	35,92	.83	.74	
522 +	36,05	.83	+75	.66	+57	.46	+37	.31	+21	.13	+03	35,96	+89	.82	
	36,90	.83	.72	.64	.53	.47	.36	.27	.18	.06	.02	35,95	.89	.81	
520 +															
		+992	+994	+996	+998	1 000	1 002	1 004	1 005						

Koneella ostettu avattu ei laavettu

LOHJA HAUKKILAHTI

Satu Koivisto 2008

Tasokartta

Kaivausalue 2 532-536/998-1001

Taso I

Piirt. & digit. Hanna Kelola

N

Mk 1:20

0,4 m

Tummauskeilaamaa

Hilsekeilaan tummauskeilaamaa

Pellomullan ja hiilen sekoitus tummauskeilaamaa

Hilsekeilaan pellomulta

Nokimaa

Haila

PM Pellomulta

vhk Vaaleuskeila hiekka

kik Keltaisen hiekka

vilk Vaalea hiekka

sl Siltu

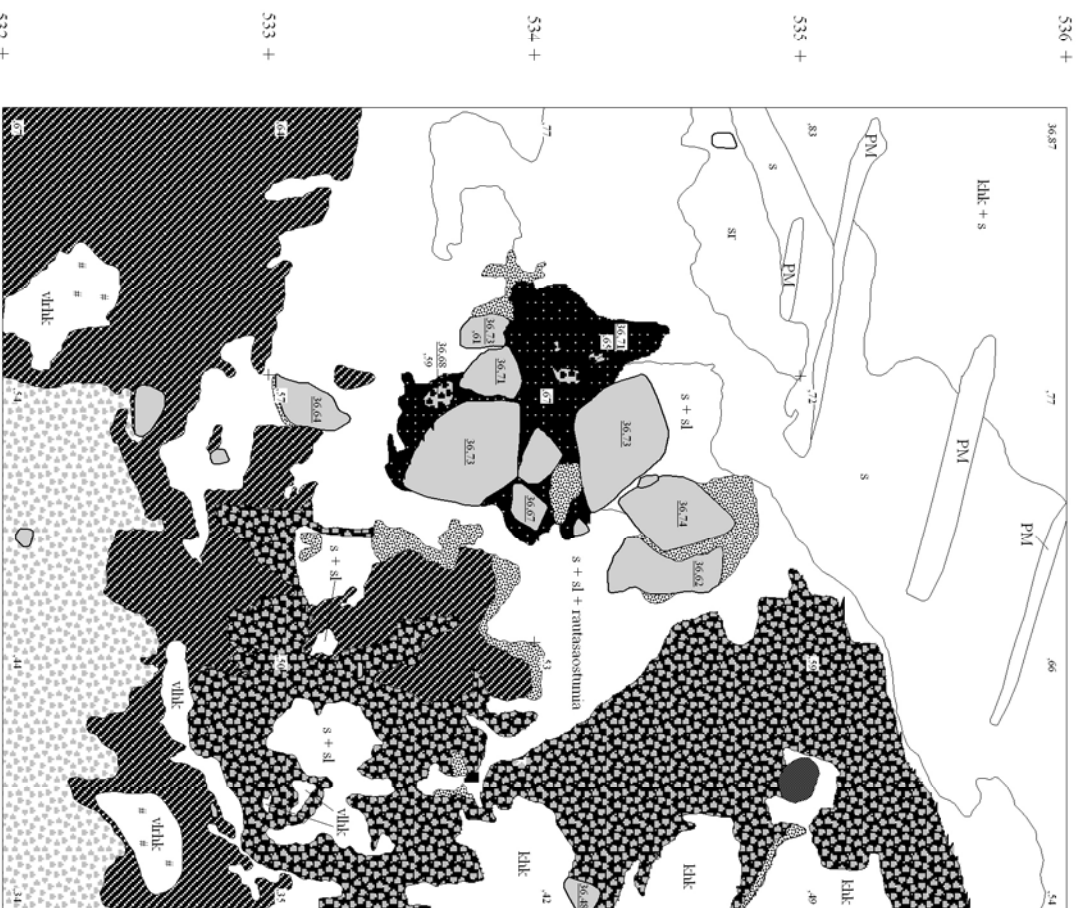
s Savi

sr Sora

Palanut kivi

Kivi

Korkeudet: m mpy

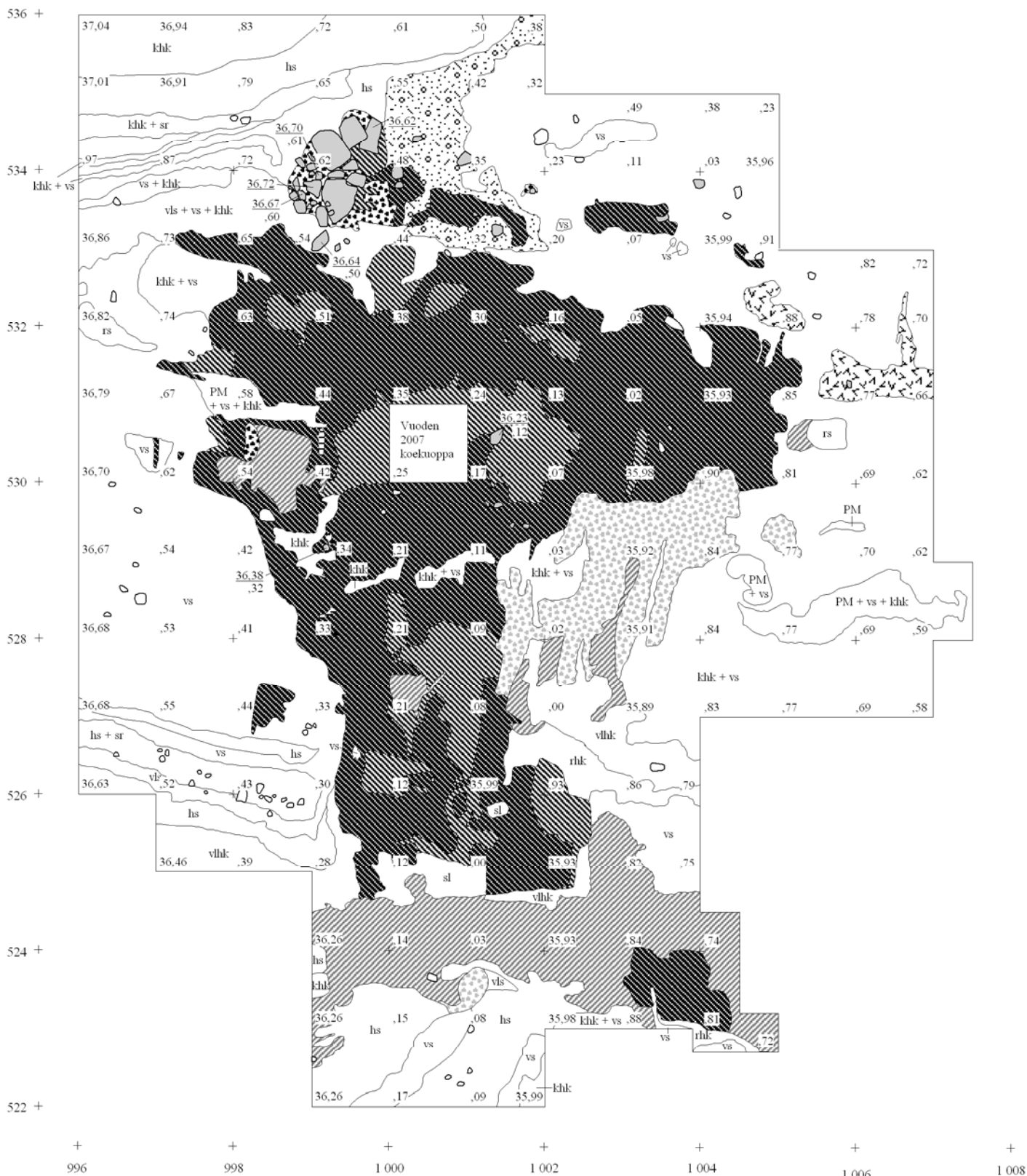
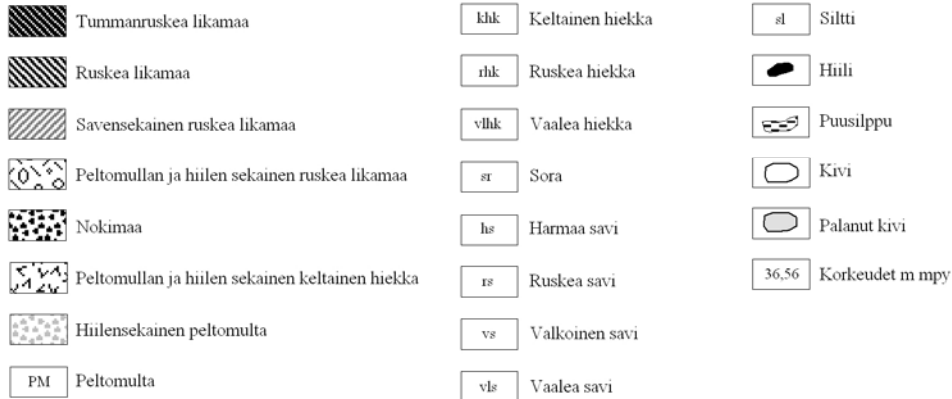

LOHJA HAUKILAHTI

Satu Koivisto 2008

Tasokartta
Kaivausalue 2
Taso 2
Piirt. ja digit. Hanna Kelola

Mk 1:50
1 m

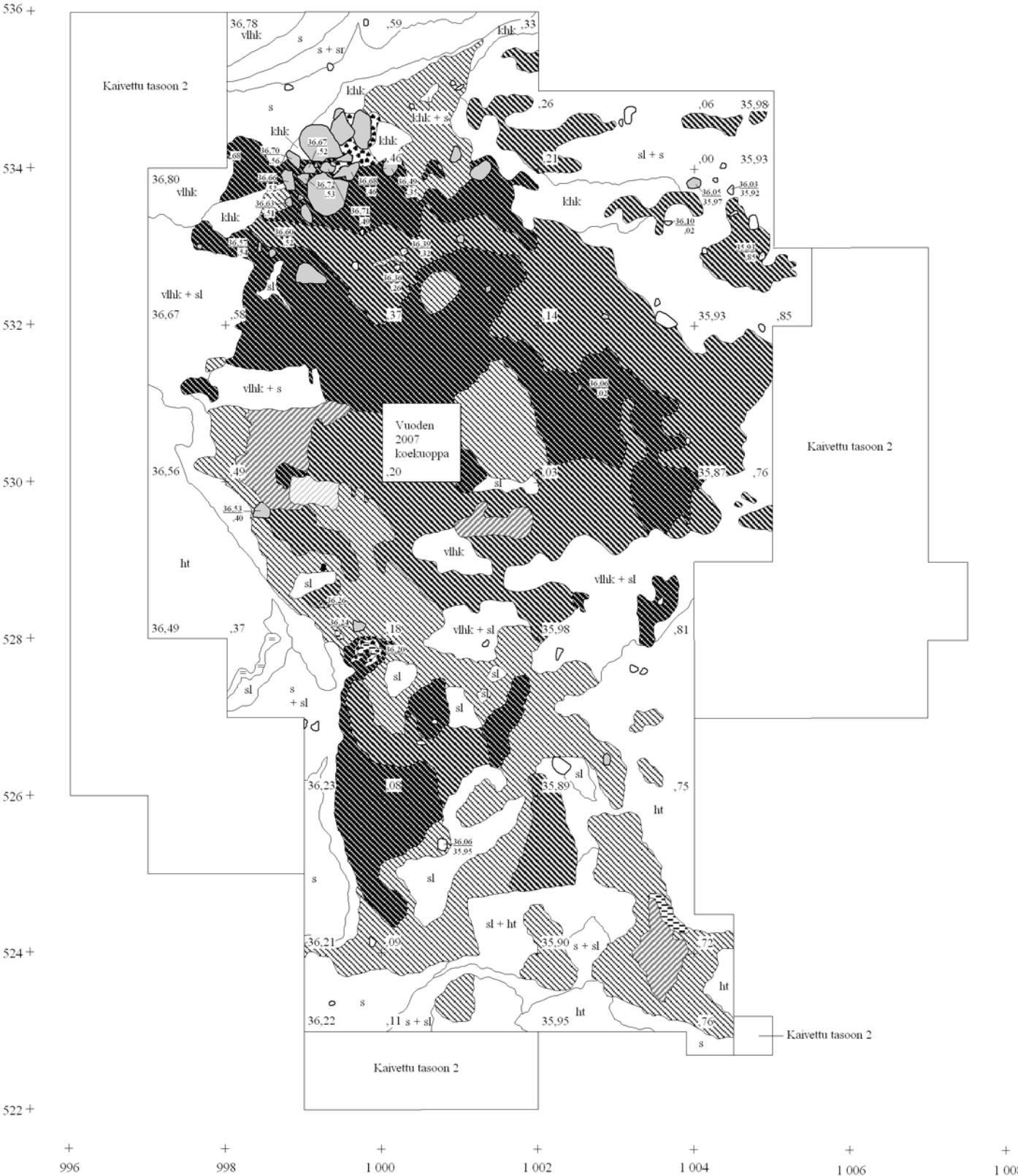
LOHJA HAUKILAHTI
Satu Koivisto 2008

Tasokartta
Kaivausalue 2
Taso 3
Piirt. Satu Koivisto ja Santeri Vanhanen
Digit. Hanna Kelola

Mk 1:50
1 m

	Tummanruskea likamaa		Hieta		Kivi
	Ruskea likamaa		Siltti		Palanut kivi
	Savensekainen ruskea likamaa		Sora		Korkeudet m mpy
	Siltinsekainen likamaa		Savi		
	Nokimaa		Rautasaostuma		Hiili
	Keltainen hiekka		Hiili		Puusilppu
	Vaalea hiekka				

LOHJA HAUKILAHTI
Satu Koivisto 2008

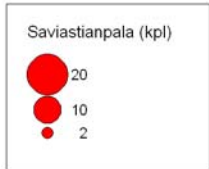
Tasokartta
 Kaivausalue 1
 Keramiikan levintä kpl-määrän mukaan ja
 löytökeskittymät
 Piirt. ja digit. Hanna Kelola

N

Mk 1:60
 1.2 m

- Tummanruskea liikamaa
- Ruskea liikamaa
- Savensekainen ruskea liikamaa
- Punainen palanut hiekka
- Nokimaa

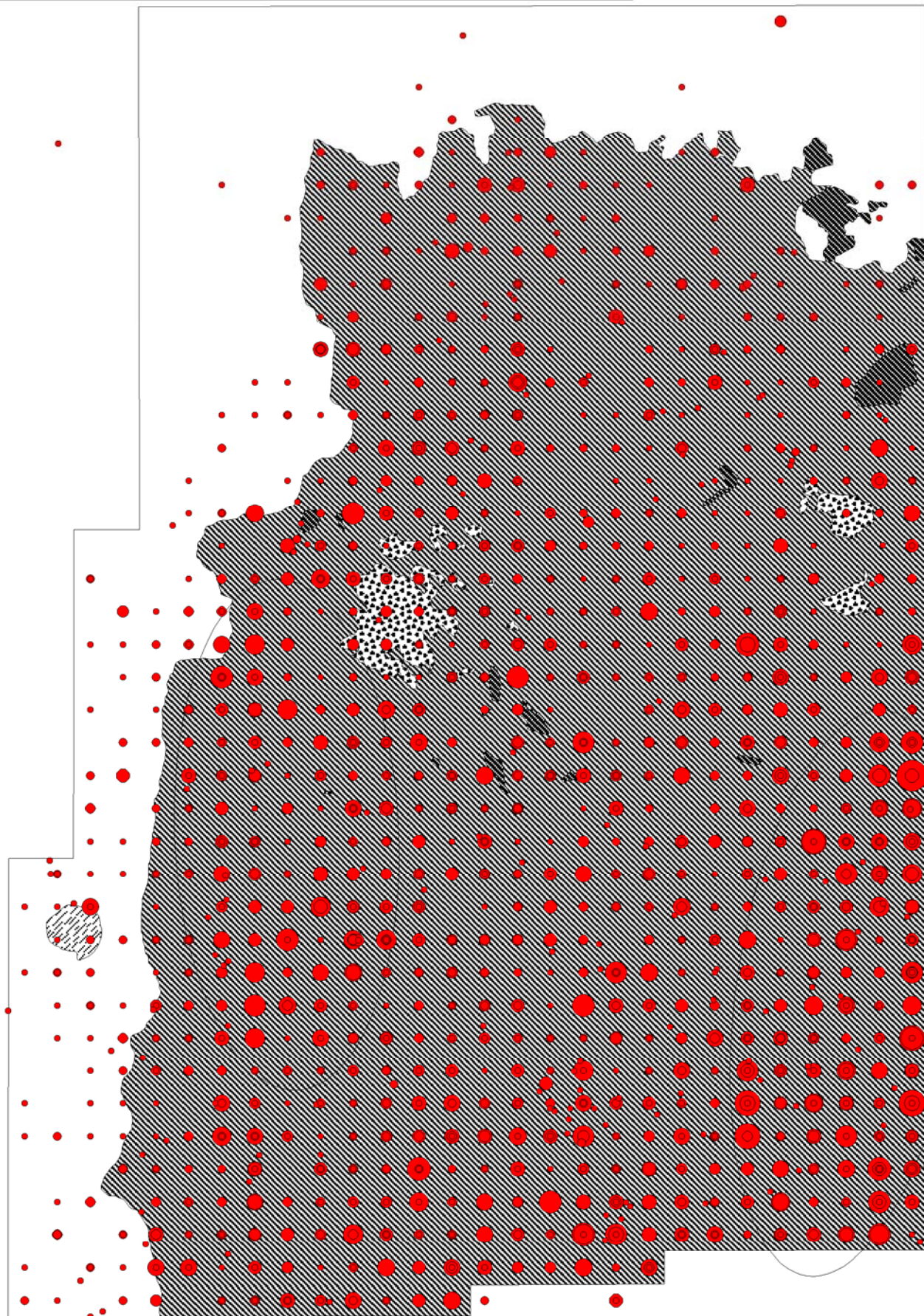
550 +

545 +

540 +

535 +

530 +

+ 955

+ 960

+ 965

+ 970

LOHJA HAUKILAHTI

Satu Koivisto 2008

Levintäkartta
Kaivausalue 2
Keramiikan levintä kpl-määrän mukaan
Piirt. ja digit. Hanna Kelola

Mk 1:50

1 m

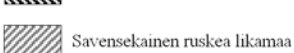
N

Tummanruskea likamaa

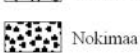
Ruskea likamaa

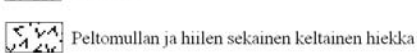
Savensekainen ruskea likamaa

Peltomullan ja hiilen sekainen ruskea likamaa

Nokimaa

Peltomullan ja hiilen sekainen keltainen hiekka

Hiilensekainen peltomulta

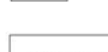
Puusilppu

Kivi

Palanut kivi

Saviastianpala (kpl)

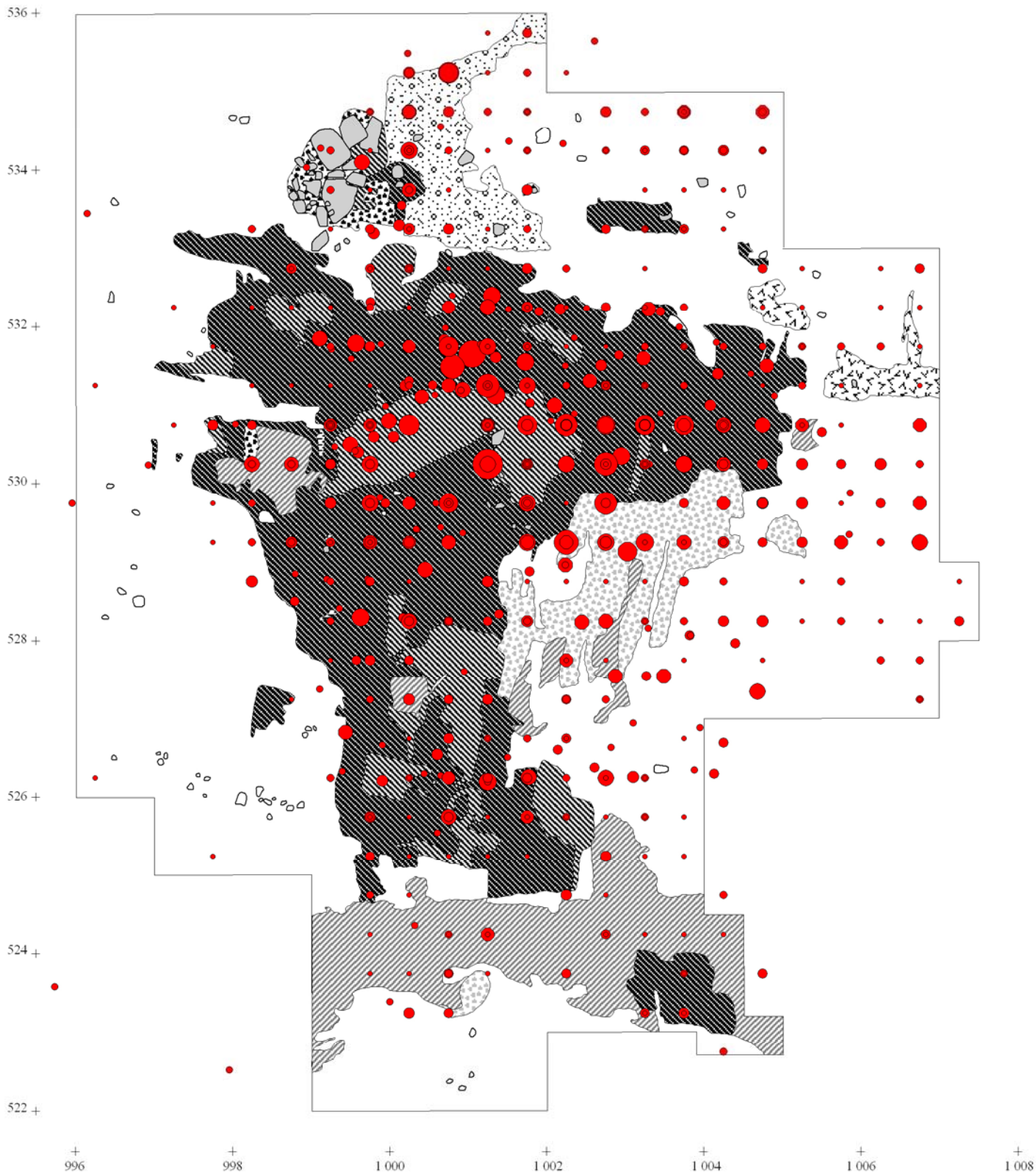
15

7,5

1,5

LOHJA HAUKILAHTI
Satu Koivisto 2008

Tasokartta
Kaivausalue 1

Palaneen saven ja savitiivisten levintä kpl-määrän mukaan
Piirt. ja digit. Hanna Kelola

N

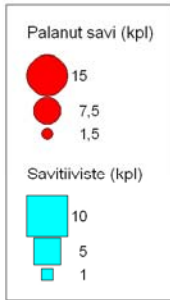

Mk 1:60

1,2 m

- Tummanruskea likamaa
- Ruskea likamaa
- Savensekainen ruskea likamaa
- Punainen palanut hiekka
- Nokimaa

550 +

545 +

540 +

535 +

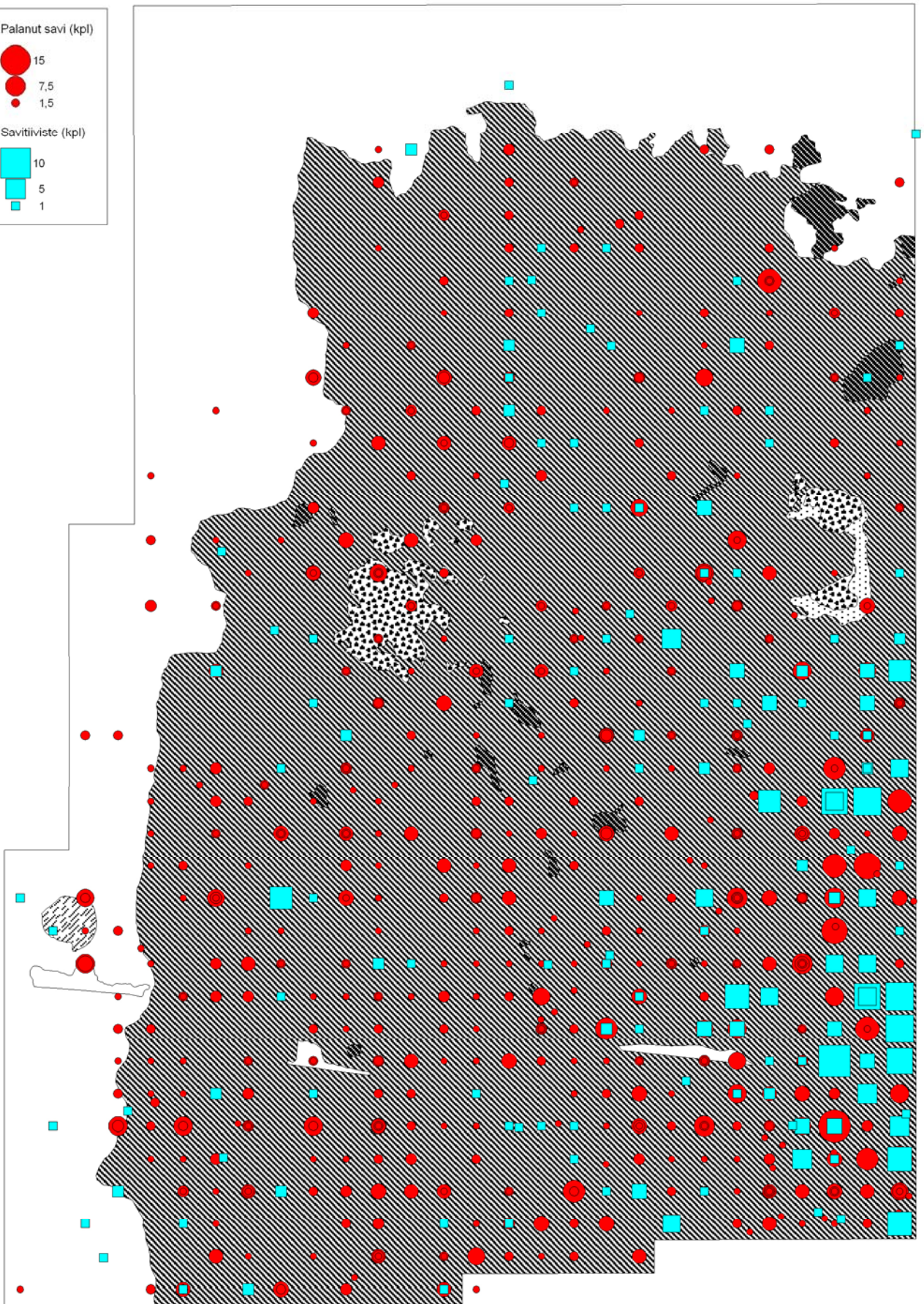
530 +

+ 955

+ 960

+ 965

+ 970

LOHJA HAUKILAHTI

Satu Koivisto 2008

Levintäkartta

Kaivausalue 2

Palaneen saven ja savitiivisten levintä

kpl-määrän mukaan

Piirt. ja digit. Hanna Kelola

Mk 1:50

1 m

N

Tummanruskea likamaa

Ruskea likamaa

Savensekainen ruskea likamaa

Peltomullan ja hiilen sekainen ruskea likamaa

Nokimaa

Peltomullan ja hiilen sekainen keltainen hiekka

Hiilensekainen peltomulta

Hili

Puusilppu

Kivi

Palanut kivi

Palanut savi (kpl)

8

4

0,8

Savitiiviste (kpl)

3

1,5

0,3

